

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स

आनन्द भूमि

THE ANANDA BHOOOMI

(The Only Buddhist Magazine of Nepal)

बुद्धधर्म सम्बन्धी
नेपालको एकमात्र
मासिक पत्रिका

गुंपुन्ही
वार्षिक रु. १५।—
प्रति रु. २।—

बुद्ध सम्बत् २५२७
नेपाल सम्बत् १९०३
वर्ष ११

—
—
—

गुंपुन्ही
गुंलाथ्व
अंक ४

विक्रम सम्बत् २०४०
1983 A. D.
Vol II

—
—
—

भाद्र
Aug.
No 4

“आनन्दभूमि” को नियम

- (१) “आनन्दभूमि” आनन्दकुटी विहार गुठीद्वारा प्रकाशित हुने नेपालका एकमात्र बुद्धधर्म सम्बन्धी मासिक पत्रिका हो । यो प्रत्येक पूर्णिमाको दिनमा निस्कनेछ । यसको आजोवन ग्राहक-शुल्क रु. १५०।- र वार्षिक-शुल्क रु. १५।- मात्र छ । जुनसुकै महीनामा पनि ग्राहक बन्न सकिन्छ वार्षिक - ग्राहकलाई पूरा १२ बढा अङ्क प्राप्त हुनेछ । पक प्रतिको रु. २।-
- (२) यसमा बुद्धधर्मसँग सम्बन्धित विषय छापिने छ ।
- (३) लेखकद्वारा प्रकट भएका कुनै पनि विचारमा लेखको उच्चरदायित्व लेखक नै हुनेछ सम्पादक मण्डल हुनेछैन ।
- (४) लेखकले नेपाली, नेपालभाषा र अंग्रेजीमध्ये कुनै पनि भाषामा लेख पठाउन सक्नुहुन्छ र पठाइएका लेख फिर्ता पठाउने व्यवस्था गर्न नसकिने भएकोले लेखको प्रतिलिपि आफूसँग राखी पठाउन अनुरोध छ ।
- (५) लेख पठाउँदा पूरा साइजको कागजमा एकपट्टि मात्र लेखेर पठाउनुपर्नेछ ।
- (६) ग्राहक शुल्क विज्ञापन तथा प्रबन्ध सम्बन्धी पत्र व्यवस्थापकको नाउँमा पठाउनुहोला । पत्र व्यवहार गर्दा आपनो ग्राहक संख्या तथा नाम, ठेगाना रास्ररी लेखिएको हुनु जरूरी छ । ठेगाना हेरकेर हुने भएमा एक महीना अगावै व्यवस्थापकलाई सूचना दिनुहोला । पत्रिका समयमा नपुगे सूचना दिने गर्नुहोला ।
- (७) कुनै पनि लेख प्रकाश गर्ने वा नगर्ने अधिकार सम्पादकमै रहने छ ।

आनन्दभूमि कार्यालय, आनन्दकुटी, स्वयम्भू, काठमाडौं ।

विषय सूचि

१. बुद्धबचन	१	१०. विपश्यना भावनाया विशेषता	१३
२. कति गुणले स्रोतापन्न हुन्छ ?	२	११. बौद्ध शिक्षाया फिच	१५
३. बुद्धको गर्भ प्रवेश	३	१२. छि स्यूला थे ?	१८
४. धर्म : के कस्तो किन र कसरी ?	६	१३. श्रीलङ्का भ्रमणको ढायरी	१९
५. विद्यालय गतिविधि	८	१४. नेपाल बौद्ध परिवर्ति टिक्का	२०
६. बुद्ध !	९	१५. Sixteen-foot Buddha Statue	
७. सम्पादकलाई चिठी	१०	discovered in Korea	२४
८. पालि—नेपाली—शब्दकोश	११	१६. सम्पादकीय	२६
९. रथ यात्रा भजन	१२	१७. बौद्ध गतिविधि	२७

आण्डु भूषिण

प्रधान सम्पादक

भिक्षु कुमार काशयप

सम्पादक

सुवर्ण शाक्य

प्रकाश वज्राचार्य

ध्यवस्थापक

भिक्षु महानाम

प्रकाशक

आनन्दकुटी विहार गुड़ी

स्वयंस्मृ, काठमाडौं

फोन न. १४४२०

महावग— विनयपिटकबाट:-

“चरथ भिक्खवे चारिकं बहुजन हिताय
बहुजन सुखाय लोकानुकम्पाय अत्थाय
हिताय सुखाय देवमनुस्सानं। देसेथ भिक्खवे
धर्मं आदिकल्याणं मज्जेकल्याणं परियोसान
कल्याणं सात्थं सव्यञ्जनं केवलं परिपुण्णं
परिसुद्धं ब्रह्मचरियं पकासेथ ।”

भिक्षुहरु ! बहुजन हितको लागि, बहुजन सुखको लागि,
विश्वमायि दयाको लागि, देव र मनुष्यहरूको हित, सुख
र कामको लागि संचार गर । भिक्षुहरु ! आरम्भ, मध्य
र अन्त्य समयसम्म कल्याण हुने धर्मको अर्थ र भाव सहित
उपदेश दिएर सम्पूर्ण परिशुद्धि ब्रह्मचर्य (धर्म) को प्रकाश
गर ।

जसले सानो ठूलो जुनसुके पापलाई शमन गरिसकेको छ, त्यसलाई धर्म
भन्दछन् ।

- भिक्षु अमृतानन्दद्वारा संपादित बुद्ध-
कालीन श्रावक चरित्रबाट

कति गुणले स्रोतापन्न हुँछ ?

एक समय आयुष्मान् सारिपुत्र र आयुष्मान् आनन्द श्रावस्तीको धनार्थविद्यको जेतवनाराममा बस्तुभएको थियोँ । अनि आयुष्मान् आनन्द संध्यासमयमा ध्यानबाट उठ्नुभई जहाँ आयुष्मान् सारिपुत्र हुँगुँथ्यो त्यहाँ जानुभयो । त्यहाँ पुरोपछि आयुष्मान् सारिपुत्रसेंग सम्मोदन गर्नुभयो । सम्मोदनीय कुशलवार्ता गरिसत्तुभएपछि एक छेउमा बस्तुभयो । अनि एक छेउमा बस्तुभएका आयुष्मान् आनन्दले आयुष्मान् सारिपुत्रसेंग यस्तो सोऽनुभयो—“आयुषो सारिपुत्र ! कति

गुणले युक्त हुनेलाई स्रोतापन्न अविनिपाती निश्चिन्तरूपले सम्बोधिपरायण हुने भनी हामी प्रजालाई भगवान्ले भन्नुभएको छ ?”

“आयुषो ! चार गुणले सुसम्पन्न भयो भने स्रोतापन्न अविनिपाती निश्चिन्तरूपले सम्बोधिपरायण हुने भनी हामी प्रजालाई भगवान्ले भन्नुभएको छ ।”

“आयुषो ! कुन चार गुणले भने— (१) आर्यधावक बुद्धप्रति अटल धद्वाले युक्त भएको हुँठ. (२) धर्मप्रति अटल धद्वाले युक्त भएको हुँठ. . . . (३) सङ्ख्यप्रति अटल धद्वाले युक्त भएको हुँठ. . . . (४) अखण्ड ग्राहित्ररूपले समाधिसंतरेनिक आर्यकान्त शीलले युक्त भएको हुँठ । आयुषो ! यी चार गुणले युक्त हुने स्रोतापन्न अविनिपाती निश्चिन्तरूपले सम्बोधिपरायण हुने भनी हामी प्रजालाई भगवान्ले भन्नुभएको छ ।”

५५

† सं. नि. IV. पृ. २६४. पठमसारिपुत्रत्त, स्रोतापत्ति सपुत्रं ।

‘अविद्या’ केवल विद्याको अभाव मात्र होइन, त्यो यसको अतिरिक्त धेरै मात्रामा चित्तको अन्धकारले ढाकेको अवस्था हो ।

—भद्रन्त आदन्द कौशल्यायन

बुद्धको गर्भ प्रवेश

-सुशीला शाक्य

बौद्ध ग्रन्थानुसार लोकमा इ कोलाहल हुन्छन् । ती हुन्:- कल्प कोलाहल, चक्रवर्ती कोलाहल र बुद्ध कोलाहल ।

"एक लाख वर्ष पछि यस लोक नष्ट हुनेछ, महासमुद्र सुखनेछ, सुमेल पर्वत नाश हुनेछ, समस्त अम्हाण्ड नाश हुनेछ, त्यसकारण साथीहरू, मैत्री, करुणा, मुदिता र उपेक्षा भावना गर, आमा बाबुको सेवा गर, कुलमा सर्वभन्दा ठूलोलाई सेवा गर" आदि आवाज सुनिन थाल्छ जब कल्प नाश हुने बेला हुन्छ । जब यसरी कल्प नाश हुनुभन्दा करीब १ लाख वर्ष पहिले लोकब्यूह नामक देवता अत्यन्त कुरुप र दरिद्र अब्रस्त्याको रूप धारण गरी मनुष्यलोकमा आई कराउन थाल्छ यसलाई कल्प कोलाहल भनिन्छ ।

"साथी हो ! आजमन्दा सयवर्ष पछि लोकमा चक्रवर्ती राजा उत्पन्न हुनेछ" भन्ने आवाज निकाली उद्घोषित गर्वं धूमन थाल्छन् यसलाई चक्रवर्ती कोलाहल भन्दछन् ।

त्यस्त सहश वर्ष पछि लोकमा सर्वज्ञ बुद्ध उत्पन्न हुनेछ भनी लोकपाल देवता उद्घोषित गर्वं धूमने गर्दछ । यसलाई बुद्ध कोलाहल भनिन्छ ।

यसरी तीन महान् कोलाहलमध्ये बुद्ध कोलाहलमा विशेष अभिरूचि लिई महाब्रह्मादि चतुर्महाराजिक इन्द्र आदि देवताहरू तुष्टि लोकमा गई थेतकेतु बोधिसत्त्वलाई यसरी प्रार्थना गर्दछन्-तपाईंले दश पारमितालाई पूर्ण गर्नुभएको छ जुन बुद्धत्व प्राप्त गर्नको लागि हो । यो

बुद्ध हुने काल हो । इत्यादि ।

(१) देवताहरूको प्रार्थनालाई सहृद स्वीकार गरी द्वेतकेतु बोधिसत्त्व थी ५ महाविलोकन अर्थात् विचार गर्नु हुन्छ । [१] समय साँच्चै उचित मझरहेको छ या छन्, जन्म जरा मरणको भाव हुन्छ या हुँदैन । अनित्य बुद्धको उपदेशलाई मानिसहरूले के सोची के भन्छ, बोध हुन्छ या हुँदैन आदि ।

(२) त्यस्त द्वीपकुलको विचार गर्नुहुँदा द्वीपमध्ये उहिले जम्बुद्वीप थ्रेछ थियो । बुद्ध, प्रत्येकबुद्ध, अग्रधावक महाश्रावक, अस्सी महाश्रावक, चक्रवर्ती राजा, महाप्रतापी, महाएश्वर्यशाली, क्षेत्रीय, धारहण, वैश्य, आदि त्यहीं जन्म हुन्ये जुन जम्बुद्वीपलाई आज़ भोलि मध्यप्रदेश भन्दछन् । यसको परिमाण ३०० योजन लम्बाई, अठारसय योजन चौडाई र २०० योजनको धेरा थियो । यही द्वीप थ्रेछ सम्झी त्यहीं जन्म लिने विचार गर्नुभयो ।

(३) त्यस्त कुल विचार गर्दा कपिलवस्तु नामक शहरमा लोकमान्य क्षेत्रीयकुलमा जन्मलिने र शुद्धोदन नामक राजाको प्रथम पुत्र भई जन्म हुने निश्चय गर्नुभयो ।

(४) बुद्धहुनेको आमा चञ्चल र मद्यपान नगर्ने हुनुपर्छ । यी गुणको अवलोकन गर्दा लाख कल्पदेवि बान पारमिता पूर्ण गरी सदाचरी भई द्वारा महामाया नामक आमा जुन गर्भ प्रवेगदेवि १० महीना ७ दिन मात्र आयु हुने देखी उनकी गर्भमा प्रवेशगर्ने निश्चय गर्नु भयो कारण बुद्ध हुने बोधिसत्त्वले प्रतिसन्धि लिनुभएको गर्भमा अङ्ग सत्त्वले जन्म अद्य गर्ने पाउँदैनन्दयो । यति विचार गरिसकेपछि जब देवताहरूलाई वचन दिए तब

आयुमा पनि एक फेरा ध्यान लगाई हेरे ।

(५) त्यस बछत मानिसको आयु बुद्धको निमित्त उपग्रह कस्तो छ आवि विचारगरी उपग्रह देखी बोधिसत्त्व तुषित देवता हूँल्को साथ नन्दन बनमा प्रवेश गर्नुभयो । नन्दनबाट चयुत भएर महामायादेवीको कोडबाट बुद्ध उत्पन्न हुने निश्चय भइसकेको थियो ।

बुद्ध उत्पत्ति हुनुपर्ने कारणः— त्यस बछत त्यस देवीको अवस्था ज्यादै खराब थियो । धर्मको नाम केवल धर्म मात्र थियो । धर्मको दास्तविक रूप भुलेर मिथ्यादृष्टिमा फैसिरहेका थिए । सायद त्यसबेला सदाचारको नाम निशाना थिएन, संयम भन्ने कुरा थिएन, लोकहितको भावना त नाम निशानै थिएन । त्यहाँ आध्यात्मिक शान्ति लेस मात्र पनि थिएन । निर्वाण के हो थाहा थिएन । केवल लडीबादीको उपासना गर्ने, शुद्ध तर्क मिथ्या आडम्बरको जगजगीले घरमसीमा नाठन वाकी थियो । यज्ञ, होम, तन्त्र, मन्त्र, जादू, व्यविचार, झगडाले चरमसीमामा छोइसकेको थियो । ठूँना बडा व्यक्तिहूँ, पूँजीपतिहूँ, राजाहूँ पनि बडो पैसा खर्चगरी धर्म गर्दथे । सर्वो निरपराध पशुहूँ किनेर आगोमा होमिदिन्थे । अश्वमेध यज्ञमा सर्वो घोडाहूँ होमिन्थे । गोमेध जस्तो यज्ञमा धर्मको नाउँमा गाईलाई जिउँदै पोलिन्थे । अनि सर्वो मानिसहूँलाई पनि यज्ञकुण्डमा जिउँदै होमिदिन्थे । कति ती बनदनी वलिरहेको आगोमा छटपटाउन थाल्थे । राजा, पूँजीपतिहूँ देवता खुसी भएको मात्र खुँगा मुसारी यस्तो तमासा हेने गर्दथे । सकेसम्म रक्षी खाई जथामावी बोलाई नसाले उन्मत्त भई यज्ञशालालाई ने भट्काउने गरी पुरोहितलाई लज्जित पार्थे । कुनैपनि स्वौजातिलाई लज्जाहीन अकार्य गर्न पछि पर्देनथे । विभिन्न हिसाको कारणले देशमा करीब ६८ रोगका किसिम फैलिएका थिए । विना कारण नै पशु र मानिसहूँलाई होमिने, मानै आदि स्वभावले मानिसहूँ स्वभावतः कठोर हुदैयी र निर्वयो भएका थिए । कूटपीट गरी हल्ला मचाउन मज्जा

मान्दथे । यसरी बात्हिरो आडम्बरपूर्ण पूजालाई ने धर्मको प्रमुख अंग मानेका थिए ।

यसको भलाबा आत्मा अजर अमर छ । शरीरलाई सुकाई आत्मशक्ति बढ्छ । शरीरलाई कठोर धातना दिनु पर्दछ, वाण-शथ्यामा सुत्नुपर्छ जसले धर्म गर्न चाहन्छ । यो धर्मको अर्को रूप थियो । कोही पंचानि ताप्ने गर्दथे भने कोही जल शयन गर्दथे । आत्माको यथार्थ उन्नितको रहस्य भुली केवल अन्धविश्वासमा मात्र परी समाजमा धर्मपूर्ण ज्ञानको प्रचार भइरहेको थियो । अनि ब्राह्मणहूँ पनि धनधान्यादि, रथ, अन्न, दासदासी, हाती, घोडा आदि पाउने भएपछि त्यही आडम्बरपूर्ण धर्मलाई आँखा चिम्ली स्वीकार गर्ने गर्दथे ।

जबतक बाँच्नु छ मोज मज्जा गरेर बाँच्ने, राज्ञो लाउने, मोठो खाने, सुख चैन गरेर बाँच भन्ने दलहरू प्रशस्त थिए । यहाँ पुनर्जन्म र परलोकको परवाह थिएन । जति लुट्न सच्छ लुट, खाऊ पिऊ आदि सिद्धान्त अङ्गाली मानिसहूँ जथामावी चलेर हिँडथे । कुनै दाशनिकहूँ पनि सत्य के हो पत्ता लगाउन नसकी केवल वादविवाद मात्र गर्दथे । व्यथं वादविवाद आत्मा, ब्रह्म, ईश्वर, प्रकृति, हिरण्यगर्भ, विराट आदिमा गर्दथे । तर सत्य कुरा प्रकाशमा आउन सकेको थिएन । साँच्चैत सत्य नै प्रायः लोप भइसकेको थियो ।

असहु, अत्यन्त असहु जातिय भेदभाव थियो । तथाकथित ठूँना जात भनाउँदाहूँले साना जातिलाई बडो हीन र नुच्छ दृष्टिले हेँदथे । साना जातिलाई कुनै पनि अविकार दिइएका थिएनन् । साम जिक अधिकार, राजनीतिक अधिकारको साथ साथै धार्मिक अधिकारबाट पनि उनीहूँ बचित थिए । समाजमा उनीहूँको जन्मको कुनै मूल्य थिएन । दीन हीन अवस्थामा पशुहरूले भन्दा पनि दुःखी जीवन उनीहूँले यापन गर्नुपर्दथ्यो । दास-दासी

रूपमा जोतिएर एक पेट पाल्न पनि उनीहरु असमर्थ थिए। कुनै पनि मानवी अधिकार उनीहरुले पाएका थिएनन्। विद्रोह गनं उनीहरु समर्दनये किनकि भोको पेटले एक मुट्ठी सास लिपर उनीहरु वास-दासी बन्धुपरिरहेका थिए।

यसरी अन्याय, अत्याचार अनर्थ र मिथ्या आडम्बरले सम्पूर्ण देशका जनता व्याकुल र संतप्त थिए। उनीहरुमा अनि विस्तारे प्रचलित अधिविश्वासी धर्मप्रति घुणा उत्पन्न हुन थाल्यो, कसेमा कसेको विश्वास हराई अविश्वास र असन्तोष उत्पन्न हुन थाल्यो। सारा दुःखी प्राणीहरुले एक सर्वज्ञ या पूर्ण पुरुषको प्रतीक्षा गर्न थाले जसले आत्मज्ञान विलाउन सकोस्, सत्य उपदेशद्वारा अज्ञान अन्धकार हटाउन सकोस्, व्यक्तिको धार्मिक पिपासालाई शान्त गर्न सकोस्, पवित्र निर्दोषी र आदर्शको अनुसरण गरी मानिस आप्नो जीवन प्रकाशमा ल्याई विलाउन सकोस्। यसरी हुन समयमा मानिसहरु सत्यगुरुको प्रतीक्षा गर्दै धर्म परिवर्तन गर्नको लागि लालायित थिए त्यस समय यो बुद्ध कोलाहल भयो। जुन कोलाहलद्वारा देशमा विभिन्न प्रकारका मानिसहरु दुःख बनेर म दुःख हुँ भनी असम गर्दथे। झूठा र स्वार्थपूर्ण उपदेशद्वारा व्यक्तिमा ज्ञान होहला मच्छियो। ठीक यसै समयतिर बोधिसत्त्व तुषित देवलोकबाट अवतरित भई महामाया देवीको कोखमा आखाड पूर्णिमाको दिन गर्भ प्रवेश गरे।

बौद्ध बाङ्गमय अनुसार बोधिसत्त्वले गर्भ प्रवेश गरेको कुरा यसरी उल्लेख भइराखेको छ:—“कर्दिलवस्तु नगरमा आज्ञको दिन धूमधामसँग उत्सव मनाउने घोषणा सातदिन अगाडिदेखि भइरहेको थियो। यस पूर्णिमाको सात दिन अगाडिदेखि महामाया देवी विना मतुपान शालगन्धद्वारा कुशोभित आखाड उत्सव मनाउने तरखरमा थिईन्। सातौ दिन अर्थात् आखाड पूर्णिमाको दिन विहाने उठी सुगन्धित पानीले नुहाई दान कर्म गरी बत धारण

गरी सुन्दर शश्यामा सुतीन्। त्यसब्दित तिम्ले यसरी सपना देखीन्।”

“चार महाराजा (दिव्यपाल)ले शश्या सहित उठाएर हिमवत प्रदेशमा जगी साठी योजनको मनशील नामक हुन्गा मायि सात योजन छाया भएको विशाल शालबृक्षमुनि राखी उभिएर त्यसपछि उनीहरुका देशीहरु आई महामायालाई लगी अनोतप्त भन्ने दहमा लगी स्नान गराईन् र दिव्यवस्त्र लगाइ दिईन्। अनोतप्त दहदेखि नजिकको रजत पर्वत जहाँ सुवर्ण विमान थियो त्यसको पूर्व मिरानमा गराई दिव्य शयन बिछूचाई महामायालाई सुताए। बोधिसत्त्व सुन्दर सेतो हात्ती बसी सुवर्ण पर्वत बरिपरि चढी त्वर्हाँबाट रजत पर्वत चढी उत्तरदिशाबाट आए। त्यहाँबाट आएर महामाया सुतिराखेको स्थानमा पुगी सेतो मूँड उठाई एक चोटि कराई स्वर्ण-विमान भिन्न प्रवेश गन्यो। त्यस पछि बाहिर आई महामायाको शश्या घुमी दाँया हातको काषोबाट शरीर भिन्न प्रवेश गरे।” यसरी स्वप्न विमित दिएर बोधिसत्त्वले उत्तराषाढ नक्षत्रमा महामाया देवीको गर्भमा प्रवेश गरे।

गर्भ प्रवेशको स्वप्नदाट हत्तर पत्तर उठी महामायादेवीले राजाकहाँ वृतान्त सुनाईन् र राजाले ज्योतिषद्वारा स्वप्न निमित्तको फल पनि सुने। जसको फलस्वरूप आज बुद्धको ४ (निमित्त) अर्थात् योगमध्ये गर्भ प्रवेश एक भृशको हुँदा त्यसको उपलक्ष्यमा हामो आज यत उत्सव मनाइरहेका छौं। यसको फल स्वरूप पूर्णभूमि नेपाललाई हामी बुद्धभूमिको संज्ञा दिएर विश्वासले बुद्ध जन्मेको देश भनी चिनाइने सोभाय पनि पाएका छौं र साथै यसै गर्भप्रवेशको दिन र अरु ४ योगहरु पनि मिथ्यग भएको दिन हामी बुद्धभूमिका निवासीहरुले भव्यरूपमा उत्सव मनाउने योग्य दिन हो।

धर्मः के कस्तो किन र कसारी ?

- दोलेन्द्ररत्न शाक्य

यो निर्विवाद कुरो हो कि विना कारण केही हुँदैन ! कारण (Cause) नमै प्रभाव (Effect) हुँदै हुँदैन । हाज्ञो काय्. वाक् वा चित्तले असत् कमं गठं वो जन्ममा पनि दुःख पाउँछौं, अर्को भव पनि तयार पाठौं । हामी जन्म लिइहन्छौं वा दुःख पाइश्हन्छौं किन ? यसको पनि कारण छ— यो हो हाज्ञो अज्ञानतावश हामीले गरेको अकुशल कमं ! कारण फल, फल-कारण कुमालेको चक्र झैं घूमिरहन्छ । हामी अज्ञानतावश त्यस चक्रमा फनफनिराखउँछौं । हामीले समयमै होशराखी अकुशल कमं रोकेको भए थ्यो कारण बझे नै थिएन । अनि कारण नभए पछि प्रभाव कसरी संभव हुन्छ ? एडटा अर्को उदाहरण लिओ, बीउ छ, बिल्लवा छ, हाँगाबिंगा छन्, पातपर्तिगर छन्, फलफूल छन् । बीउ निमंल भएमा बिल्लवा पनि छेनन्, हाँगाबिंगा पनि छेनन्, पातपर्तिगर पनि छेनन् र फलफूल पनि हुँदैनन् । अनि नयाँ नयाँ बिल्लवाको सम्भाव्यता पनि छेनन् । मुख्य कुरा सदाचारी बनी वा सत्कर्म गरी बीउ भुद्धनु परेको छ । बीउ भुट्टने कामको लागि ‘धर्म’ तर्बोत्तम र सशक्त साधन हो । भुट्टेको बीउ अंकुरण हुन सक्दैन ।

हाँगाबिंगा मात्र काटेर हुश्क बस्तु हुन, फेरि अंकुरित हुन सक्छ । हामीलाई फेरि भवसागरमा ताप्र सक्छ । आज आएर भाग्यबादीहरू यही ‘कारण-प्रभाव’ लाई नै भाग्य भन्ने संज्ञा दिन्छन् । बुद्ध यस बिषयमा पनि कम क्रान्तिकारी छैनन् । उनी भन्छन्, हाज्ञो भाग्य विधाता अरू कोही छैनन् । आपनो आपनो भाग्य विधाता आफै हो । हामीलाई भवसागर दाट तार्ने कुनै ईश्वर वा पुरोहित छैन । यदि टार्ने सर्वे कोही छ भने पनि स्वयं नै छ ।

कोही धर्मको नाममा आडम्बर गठ्नन्, धार्मिक अनुष्ठान र कर्मकाण्डमा अमूल्य समय खेर काल्छन् । र धार्मिक हुनुको गर्व गठ्नन्, भने यो भूलभूल्या सिद्धाय अरू के हुन सक्तछ र ? हाज्ञे अज्ञानताले गर्वा नै भवचक्रको निर्माण गर्तौं र बेहोश भै अनन्तकालसम्म जन्म मरणको भूमिमा विचरण गरिराखउँछौं । यो अज्ञानताको कारण के हुन सक्क भनी बुद्धले विचार गर्दा पता लगाए— हाज्ञो अकुशल धर्म नै अज्ञानता हो । अबिद्या (अज्ञानता) नै हाज्ञो दुःखको मूल कारण हो । बुद्धले अगाडि पत्तालगाए— अबिद्याको कारणले हामी फुसेंकार (कुकर्म) गर्तौं । कुकर्मबाट विज्ञान (जीवन धाराङ्गी चेतना) उत्पन्न हुन्छ । विज्ञानबाट नामरूप

(mind and matter) बन्दछ । नामरूप भए पछि आँखा, नाक, मुख, कान, त्वचा र मन सहित भएको शरीर धारण गर्न परिहालछ । शरीर धारण गरेपछि नाकले भीठो वा नमीठो बासनाको - आँखाले राङ्गो वा नराङ्गो दृश्यको, कानले प्रिय वा अप्रिय शब्दको, मुखले भीठो वा नमीठो स्वादको, त्वचाले छलो वा मस्तीनोको र मनले सुखद वा दुःखद कहपनाको फस्स (स्पर्श) गरिहालछ । यसरी स्पर्श गर्दा भीठो, राङ्गो, स्वादिलो कुराको चाह गर्ने र नमीठो, नराङ्गो, छलो र दुःखद कुराको धृणा गर्ने बेदना (सम्बेदन) उडिज-हालछ । यसरी राग र द्वंधको उत्पत्ति हुन्छ । मन परेको व्यक्ति बस्तु वा स्थितिको चाहना गर्ने तथा (तृष्णा) जन्मन्थ र त्यस व्यक्ति, बरतु वा त्थितिसंग टाँसिरहने स्वभाव उपादान (मोहले) ठाउँ ओगटिहालछ । यसरी दुःखको कुचक्कबाट हामी कहिल्यं पनि उम्कन सबैनो । त्यो कुचक्क के हो बुझ्नौं । अविद्या-संस्कार-विज्ञान-व्याधि र मृत्यु इत्यादि ।

यसको बदला हामीले होशपूर्वक कर्म गरी अविद्यालाई मोका नदिएको भए संस्कार (कर्म) बन्ने थिएन । संस्कार नभए चेतनाको धारा बन्ने थिएन । चेतना बिना नाम रूप सम्भव हुन्दैनथ्यो । नाम रूप नभए शरीर धारण गर्ने पर्दैनथ्यो । यो शरीर नभए नाक, मुख, कान, आँखा, त्वचा र मन हुने नै थिएन र स्पर्श कसरी सभव हुन्थ्यो । स्पर्श नभए यो मन पर्ने यो मन नपर्ने भन्ने बेदना पनि त उत्पन्न हुन्थ्यो । अनि बेदना नभए तृष्णा कसरी र तृष्णा नभए उपादान कसरी हुन्थ्यो । अनि मोह नभए पछि दुःख पनि त हुने थिएन । त्यसले हाङ्गो परम शब्द नै अज्ञानता (बेहोस-पूर्वक गरिने काम) हो । यस चक्रबाट उछिद्विएर निवलने हो भने अविद्याको जरा नै उल्मूलन गर्नुपर्छ । जरा नै नभए दुःखरूपी जङ्गल बढेर इयांगिने डर पनि त हुँदैन ।

आज बिश्वमा अशान्ति छ । ठाउँ ठाउँमा लडाई र अशान्ति मिश्रित खबर सुनिन्छ । सबै जना शान्ति ! शान्ति ! भनी चिच्चाइरहेछन् तर शान्ति कहीं दृष्टिगोचर हुँदैन । किन ? किनभने भित्र हृदयमा धर्म पल्लवित भएको छैन । चाहना एउटा, कर्म एउटा हुनु नै अशान्तिको कारण हो । निबुवाको बीउ रोपेर आँप फलोस भन्ने चाहना गछौं । आकाश ताढ्ठाँ, बलि दिन्छौं, नभए आपनो टाउको फोछौं तर पनि निबुवाको आँप नभएको देखेर धर्मलाई द्रुत्काढ्ठाँ, ईश्वरलाई धिक्काढ्ठाँ र आपस आपसमा बैममस्य बढाई झगडाको तथारी गछौं अनि शान्ति कसरी संभव होला । शान्ति बाहिर टर्च बाली खोजिहुँद्छौं भित्र अभ्यन्तरमा चियाउने कोशिश गर्दैनौं । व्यक्ति व्यक्तिमा सद्धर्म जागेको भए वा होशपूर्वक प्रतिक्रिया गरेको भए शान्ति हाङ्गो घर देलोमा भेटिन्थ्यो । बुद्धेव कुटुम्बकम् भन्ने नारामै सीमित नराब्दी व्यवहारमा त्याउन सकिन्थ्यो ।

२५१७ वर्ष अघि भगवान् गौतम बुद्धले प्रतिपादन गरेको धर्म पूर्वाग्रह छोडी चिन्तन ममन नै हो भने बैज्ञानिक दृष्टिकोक्तै धनि, मानवीय दृष्टिकोणले पनि सामायिक छ जबसम्म पृथ्वी वा भ्रह्म-एडमा एक मात्र प्राणी बाकी रहला तबसम्म यो धर्म बोल्नेछ किनभने बुद्धको धर्म सम्प्रदायमा बाँधिएको छैन । सबै प्राणीहरूको समान कल्याण समाहित छ यसमा । बुद्धले प्रतिपादन गरेको धर्मलाई पछि सम्प्रदायमा सुछियो साहै खेदको कुरा हो । शायद कसेले यो मान्छे बोढ भएको नाताले बुद्धको गुणगान गरेको भनी साम्ब्र-दायिक गन्ध छलानि तर सबै प्राणीलाई भलो गर्ने, सदा सत्य र कल्याणकारी हुने कुरालाई तुच्छ ठानी प्रहण गदनन, भने हानी उसेको हुनेछ दिनेको हानी हुँदैन ।

आनन्दकुटी विद्यापीठ स्तम्भ

विद्यालय गतिविधि

शिक्षक— लक्ष्मीप्रसाद प्रसाईबाट प्रस्तुत

छात्रवृत्ति

आनन्दकुटी विद्यापीठले गत शंकिक सद्बैषि प्रतिभा-शाली विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्ति दिने निर्णय घरेको छ । यसरी वत सालको छात्रवृत्ति पाउने विद्यार्थीहरूमा कक्षा-६ बाट भवानी शंकर श्रेष्ठ र रञ्जनप्रकाश श्रेष्ठ, कक्षा-८ बाट सरला प्रधान र मोहनराज दली, कक्षा-७ बाट दीपक कुमार सिंह र गोविन्द पोखरेल, कक्षा-६ बाट जनक राई र आङ्गदेनु शेर्पा, कक्षा-५ बाट कान्ति शेर्पा र श्यामजो गुरुङ, कक्षा-४ बाट प्रीति श्रेष्ठ र वादिया लामा, कक्षा-३ बाट तुलसी दाहाल र सूरज दाहाल, कक्षा-२ बाट श्रीकृष्ण महर्जन र रविनराज बिल्ट, कक्षा-१ बाट पेम्बाडुन्ड शेर्पा र जयेन्द्र शाही हुनुहुन्छ । याँले लेखिएका विद्यार्थीहरू आ—आपनो कक्षामा प्रथम र दोश्रो स्थान प्राप्त गरी सर्वश्रेष्ठ ठहरिएका थिए । यी सर्वश्रेष्ठ प्रतिभा भएका विद्यार्थीहरूलाई विद्यालयले एक शंकिक सब भरिको पदाङ्ग शुल्क भिन्नाहा गर्ने निर्णय घरेको छ ।

चित्रकला प्रतियोगिता

शाही नेपाल वायु सेवा निगमद्वारा गत महीनामा आयोजना गरेको चित्रकला प्रतियोगितामा आनन्दकुटी कक्षा विद्यापीठको छात्रा एलिना बज्राचार्य (कक्षा-६) ले प्रथम स्थान प्राप्त गरेकी थिईन् ।

दृक्षारोपण कार्यक्रम

असार २८ गते आनन्दकुटी विद्यापीठ र आनन्दकुटी कक्षा विद्यापीठबाट राइट्रिय सेवा दलमा भाग लिएका ५० जवान छात्र-छात्राहरूले नगरकोटमा गई करीब ११०० (एघार सय) सत्ताका बिरुद्वा रोपेको कुरा सेवा दलका सदस्य कक्षा-६ का दल बहावुर लामाबाट थाहा भएको छ ।

भलिबल प्रतियोगिता

आनन्दकुटी विद्यापीठका आवासीय विद्यार्थीहरूलाई भानु-जयन्तीको उपलक्ष्यमा भलिबल प्रतियोगिता गराइएको थियो । उक्त प्रतियोगितामा महेन्द्र भवन प्रथम रही शील्ड र नगद पुरस्कार प्राप्त गरेको थियो । सोही खेलको सर्वश्रेष्ठ खेलाडीमा आनन्द भवनका आङ्गदेनु शेर्पा (कक्षा-७) ले पुरस्कार प्राप्त गरेका थिए ।

भानु-जयन्ती

असार २९ गते १७० थाँ भानु-जयन्तीको उपलक्ष्यमा आनन्दकुटी विद्यापीठ र कक्षा विद्यापीठको संयुक्त आयो-जनामा भानु सम्बन्धी बछतृष्टकला प्रतियोगिताको आयो-जना गरिएको थियो । उक्त प्रतियोगिताको पहिलो समाप्त आवासीय विद्यार्थीहरूले मात्र भाग लिएका थिए । उक्त प्रतियोगितामा आनन्द भवनका जनक राई कक्षा-७

प्रथम, महेन्द्र भवनका दीयक अर्याल (कक्षा-६) दोशो, कन्या विद्यापीठकी छात्रा भक्ती भट्ट (कक्षा-६) तेशो हुनु भएको र विज्ञान भवनका सूर्य गुरुङ (कक्षा-८) ले सान्त्वना पुरस्कार प्राप्त गर्न सफल भएका थिए ।

सोही उपलक्ष्यमा आनन्दकुटी कन्या विद्यापीठद्वारा आयोजना गरिएको दोशो सभाको वक्तृत्वकला प्रतियोगितामा दिवा छात्राहरूले माग लिएका थिए । उक्त प्रतियोगितामा कक्षा ७ की सन्तु कोइराला प्रथम, कक्षा-६ की प्रेक्षा उप्रेती दोशो, कक्षा-७ की रमा पाठक तेशो भएका थिए भने कक्षा-८ की छात्रा सूर्य कुमारी लामाले सान्त्वना पुरस्कार प्राप्त गरेकी थिईन् । उक्त भव्य सभामा प्रधानाध्यापक थी रत्नबहादुर वज्राचार्यले घाँसीबाट भानुभक्तलाई प्रेरणा भिलेको कुरा चर्चा गर्दै आफूमन्दा सानाहरूबाट पनि असल कुरा सिक्न सकिंदो

रहेछ भन्ने कुराको पुष्टी गर्नुहुँदै सबै विद्यार्थीहरूलाई सानो ठूलो भन्ने भेदभाव नलिई सञ्चेबाट असल गुणहरू लिने बानोको विकास गर्नुपरेको कुरा सम्झाउनुसयो ।

सोही अवसरमा शिक्षक थी अनन्दमणि पन्थीले भानुभक्तको जीवनी माथि प्रकाश पार्नुभएको थियो । त्यो भन्दा अधि सिंगारिएको मञ्चमा राखिएको भानुभक्तको फोटोमा शिक्षक शिक्षिका र विद्यार्थीद्वारा फूलमाला चढाई श्रद्धाङ्गली अपर्ण गरिएको थियो ।

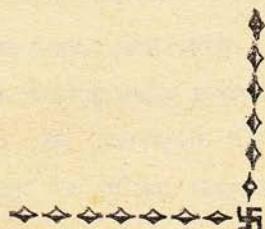
सभाको अन्तमा सभापतिको आसनबाट संस्थापक तथा सुपरिवेक्षक श्री न्हुणेबहादुर वज्राचार्यले सबै विद्यार्थीहरूलाई राष्ट्रिय विभूतिको सम्मान गर्ने बानी बसाली उनीहरूको जस्तै त्याग गर्ने क्षमताको विकास गर्न आग्रह गर्नुभएको थियो ।

बुद्ध !

- शि. लक्ष्मी प्रसाद प्रसाई

बुद्ध ! तिम्रो सुन्दर शान्त आकृतिले
सबै प्राकृतिक दृश्यहरूलाई जितिसकेको छ ।
तिम्रो नम्र अभिनय र असल गुणहरूले
अहन्ता र दुर्गुणतालाई पछारिदिएको छ ।
त्यसेले बुद्ध ! तिम्रो महानताले
मानवताको गुणलाई उकासिदिएको छ ।

सम्पादकलाई चिठी

सम्पादकज्ञू,

एसियामा, मङ्गोलियावेखि अकगानिस्थानसम्म बुद्धधर्मविलम्बी थिए भन्ने प्रमाण चीनमा भएको र अकगानिस्थानमा भएको थी बुद्धमूर्तिबाट प्रमाणित गर्छ । जसलाई बराबर प्रचार गरिरहनुपर्ने र गर्न चपकेबाट बुद्धधर्म लोप हुँदैगेरहेको बुझिन्छ ।

किशचियेन धर्म प्रचार गर्न पोषहरू यूरोप अमेरिका अफ्रिकामा जानुमै प्रचार गर्दै रहेकोले जनतामा प्रभावित पार्दै छ, त्यस्तै बुद्धधर्मविलंबी शिक्षु-भान्तेहरू पनि छाउंडाउंमा जानु भै बुद्धको शान्ति संदेश पुन्याउनु भए देसहोला भनी अनुरोध छ ।

बुद्धधर्मविलम्बी हाल जापान अहम्भन्दा सबै सम्पन्न भएको हुनाले थेरवादी बुद्ध-बचन, शान्ति संदेश प्रचार गर्न जापानको शिक्षु सङ्घ जनतामा अनुरोध गर्दछ । मङ्गोलिया, थाइल्याण्ड, बर्मा, थीलंका शारत, नेपालका शिक्षु र जनतामा पनि बुद्धको शान्ति संदेश अमेरिकामा समेत पुन्याउनु हुन आमन्दभूमि मातिक पत्रिकाद्वारा प्रचार गर्न मेरो बिति छ ।

पूर्व भन्ने अमृतानन्दज्ञूबाट र थी बाशाराम शाक्यबाट कातिक पूर्णिमामा प्रकाशित त्रिरत्नगुण बन्दना भनी लेड्डुभएको बुद्ध र भावना २५१५ औं बुद्ध जगन्तीमा प्रकाशित पढ्दै आनन्द लाग्यो । बहाँहरूप्रति

मेरो अनुरोध छ बराबर यस्तै बुद्ध-बचन प्रकाश गर्दै जनतामा प्रभावित गर्न ।

नेपालमा सबै जनताले देवनागरी नै लेउने चलन भै नेपालको अक्षर पुस्तकमा मात्र सीमित रह्यो तर नेपाल सम्बत् ११०३ भन्ने मात्र सीमित रह्यो अक्षर चलनमा नन्दयाउँदा लोप हुँदै छ, त्यस्तै बराबर प्रचार सबैमा गर्न पर्ने महसूस हुनुपर्छ ।

बुद्ध समाजमा जाति भेद छैन त्यस्तै यहाँ पनि जाति भेद छैन । सबै समान जाति छ । जनता सबै शान्तिप्रिय छन् । आफूले राष्ट्रको के सेवा गरे उन्नति हुन्छ भन्ने विचार गर्ने मात्र मैले पाएँ । नेपाली जनताले पनि त्यस्तै विचार गरी आफ्नो राष्ट्र बलियो पार्नुपर्छ भन्ने सबै जनतामा जागृति आओस्, भनी मेरो शुश कामना छ ।

जीतबहादुर धाख्का:
15 Clive Hills Road.
Short Hills N.J. 7078
U. S. A.

आनन्दभूमि

पालि-नेपाली-शब्दकोश

५- (शब्द २१५-२६७, अठ)

अज्ञो गाहति - प्रवेश गर्नुं, डुब्नु ।	अञ्जाथन्त (न) - फरक अन्य, प्रकार शंका ।
अज्ञोत्थट - जितेको, जयप्राप्त गरेको, हस्तगत गरेको, परास्त गरेको ।	अञ्जाथा (नि) - अव्यय, अन्यथा, अकों किसिमले ।
अज्ञोत्थरति - जित्नु, जयप्राप्त गर्नुं, हस्तगत गर्नुं ।	अञ्जादत्थु (नि) - निश्चयगरी, प्रमाण सहित ।
अज्ञोसान (न.) - अति प्रेम गर्नुं, अन्त्य ।	अञ्जादा (नि.) - अकों दिनमा, एक समय ।
अज्ञोहरणीय (न.) - निल्नु पर्ने चीज, खाना ।	अञ्जामञ्जा - दौत्य सम्बन्ध ।
अज्ञोहरति - निल्नु खानु, अनुभव गर्नुं ।	अञ्जा, (स्त्री.) - ज्ञानहनु, अहंत फल ।
अज्ञोहित - राखिएको ।	अञ्जाण, (न.) - ज्ञान नहनु, मूर्खता, अज्ञान, माटे ।
अञ्जति - पाउडर आदि लगाइनु ।	अञ्जात - अप्रशिद्ध, थाहा पाएको, अवबोध गरिएको ।
अञ्जन - गाजल, नालि भाँडो, अञ्जन वण्ण-कालो रंग ।	अञ्जातक (नि.) - अप्रशिद्ध, नाता नभएको, थाहा नभएको ।
अंजलि (स्त्री) - दुबै हातको औला बाँधी टाउको सम्म लानु, दुबै हात जोड्नु ।	अञ्जातकवेस (पु.) - अप्रशिद्ध भेषमा ।
अञ्जलिकम्म (न.) - दुबै हात जोडी प्रणाम गर्नुं ।	अञ्जातु (पु.) - थाहा पाउने "धर्मस्स अञ्जातारो भविस्सन्ति" ।
अञ्जलीकरणीय - प्रणाम गर्ने योग्य ।	अञ्जातावि (पु.) - पूर्ण ज्ञान भएको ।
अंजनी (न.) - मार्ग, बाटो, सडक ।	अञ्जाय (पु.) - जानीकरन ।
अंजित - पाउडर आदि लगाइएको ।	अञ्जातुकाम - जाघ इच्छुक ।
अञ्ज - अकों, अन्य, अतिरिक्त ।	अटू (न.) - करोडभन्दा पनि बढी भएको संख्या, एक नकंको नाम ।
अञ्जतर - कोही कुनै अनिश्चित वा अपरिचित ।	अटन (न.) - हिँडेर जानु ।
व्यक्तिको निमित्त प्रयोग हुने शब्द ।	अटकी (स्त्री.) - जंगल, बन, अरण्य, ध्यानकुटी ।
अञ्जतम - अति अप्रसिद्ध, धेरै जनामध्ये एक जना ।	अटू - न्याय, निसाफ, ज़कडा, मुदा, हेला ।
अञ्जतितिथय - अकों धर्ममा लागेको, अन्य दृष्टिमा लागेको ।	अट्टसर (पु.) - दुखी स्वर, ठूलो स्वर ।
अञ्जत्थ, अञ्जत्र (नि.) - अन्यत्र, अरु कुनै न कुर्ने ठाउमा ।	अटुकार (पु.) - न्यायाधीश ।

अट्टित - पीडित, पीडा भएको, थाकेको ।

अट्टीयति - अनादर तथा हेला गर्नु, पीडित, विपत्तिमा

पर्नु ।

अट्टीयन (न.) - धृणा, डर, भय ।

अट्ट - आठ, अर्थ ।

अट्टक - आठभएको, आठ जनाको फीज ।

अट्टकथा - अर्थकथा, अर्थ बताउनु ।

अट्टज्ञिक - आठजना भएको ।

अट्टि (न.) - हाड, हिँडनु, अर्थभएको, फलहरूको बीउ,

१६ वटा अक्षरले युक्त हुनु ।

अट्टिक - अट्टिकंकल, (पु.) - कंकाल, ठठरी, अस्थिपंजर ।

अट्टासि - बस्यो ।

अट्टिकल्याण (न) हाड वा दाँत राम्रो हुनु ।

अट्टित - नरहेको, नवसेको ।

अट्टिमय - हाडदारा निर्मित ।

अट्टिकत्वा - (पु. क्रि.) राम्रोसँग विचार गरी ।

रथयात्रा भजन

-बुद्धरत्न शाक्य

ज्ञानसेन

आओ मनाओ बुद्धयन्तो

बसन्तको उषा किरणमा ॥

(१)

धर्मोपदेशको त्यो अमावले
जगमा त्यायो हिंसा र द्वेष
अज्ञानको त्यो अङ्घारोलाई
दियो देखाओ सार वचनले ॥

(२)

अशान्तिको आदल आज
फैलिरहेछ विश्वभरिमा
शान्ति नायकको पर्वाइमा
सारा छन् तो आज आशाले ॥

(३)

छयुशाओ शान्ति-पुत्रलाई

अहिंसा लहरको मार्ग समाई

मानवताको शिक्षा आज

सुनाउंदै जाक्छो यो विश्व माज्ज ॥

(४)

विश्वका ती देशहरूमा

विश्व-शान्तिको आह्वान गछौं

पञ्चशीललाई साथ लिएर

पौत्रम तिचो नाम जपेर ॥

(५)

विपश्यना भावनाया विशेषता

- ज्ञानवज्ज्ञ वज्ञाचार्य

भावना धयागु निगूदु - छगू समथभावना, मेगु विपश्यना भावना। निवरणयात शान्त याइगु भावनायात समथभावना धाइ। पञ्चस्कन्धयात अनित्य, दुःख, अनात्मरूपं भावना याय् गुयात विपश्यना भावना धाइ।

विपश्यना भावना यानाः मनूत्यत छु फाइदा दु ले ?

‘चित्त एकाग्र यायत, थःगु स्वास्थ्य लाभ यायत, जीवन सुधार व उन्नतिया लागी भावना याय् माःगु जुयाच्चवन। ज्ञीगु चित्त साप चञ्चल व चित्तयात बसय् तयत् भावनाया अभ्यास याना च्वनेमाः। ध्यान याना च्वने बलय् चाया वः।’ चित्त एकाग्र याय् माः। परिशुद्ध याय् माः। थःत थम्हं म्हसीकेमाः।

थःत थम्हं गथेयानाः म्हसीकयगु ले ?

‘ध्यानयाना च्वनेबलय् नाना प्रकारया कल्पना जुयाच्चवनेयः, अनेक प्रकारया विचार मनय् लुया वैच्चवनेयः। ज्ञीगु मनय् अप्पो यानाः मर्भिगु विचार वेयः। अथे विचार वैबलय् ध्यानं खनी, थः गज्याःम्ह धैगु म्हसिया वै।’ ज्ञीसं मेपिनिगु दोष जक खना च्वनी, थःगु दोष धा:सा मखना च्वनी। थःगु दोष खंका च्वने फत धा:सा चित्त परिशुद्ध जवी। मर्भिगु ज्यां बचय जुया च्वने फुसा ज्ञीगु चित्त परिशुद्ध जुल धकः थ्वीका काय् माः।’ भगवान् बुद्धं आज्ञा जुया विज्याःगु दु -

न परेसं विलोमानी, न परेसं कताकतं।

अत्तनो व अवेखेय्यो, कतानि अकतानि च ॥

अर्थ— मेरिसं छुया: छु मया: धका: मेपिनिगु दोष जक माला ज्ञीगु स्वयानं थःम्हं छु याना छु मयाना धका:

यःगु दोष माला स्वयंगु हे उत्तम ।

ज्ञीसं मेपिनिगु ख्वाःजक खं, थः पिनिगु ख्वाःधा:सा मखं। ‘थःगु ख्वाः स्वयत् छु याय् माः ले ?’

प्रज्ञारूपि न्हायकं स्वयमाः। प्रज्ञा (ज्ञान) प्राप्त यायत हे ध्यान भावनाया अभ्यास याना च्वनेमाःगु खः। प्रज्ञा धयागु स्वंगूरुकं प्राप्त याय् ज्यू ।

१) श्रुतमय प्रज्ञा — (ज्ञानी विद्वान् सत्पुरुषपिनिगु उपदेश न्यनाः दैगु प्रज्ञा) ।

२) चिन्तनमय प्रज्ञा — (न्यनाथे चिन्तन यानाः थ्वीका काय् गु प्रज्ञा) ।

३) भावनामय प्रज्ञा — (अनुभव व अभ्यास यानाः दैगु प्रज्ञा) ।

श्रुतमय प्रज्ञा व चिन्तन प्रज्ञा स्वयाः— ‘भावनामय प्रज्ञा’या विशेषता दु, छाय् धा:सा भावना धयागु थःगुहे अनुभवं, अभ्यास व यथाभूत दर्शनद्वारा चित्त बसय् तयाः प्राप्त ज्ञीगु ज्ञान गुकियानाः ज्ञीगु मनय् प्यपुना च्वंगु राग, द्वेष, मोह, जि, जिगु धयागु अभिमान अहंकार आदि क्लेशयात चीकाः ज्ञीगु चित्त शुद्ध याना वी। अभ्यास मयाय् कं प्रज्ञा दइ मखु। अर्थात् वास्तविकता थ्वीका काय् फै मखु। उदाहरणया निर्भित मिक्षु अनिरुद्धं च्वया विज्याःगु धम्मपदटु कथा भाग २ या छपु वाखं न्हच्छथने—

भगवान् बुद्धया पालय्सिगु घटना खः। “भगवान् बुद्ध श्रावरती अनाथ पिण्डिक महाजनं दयका व्यूगु जेत बन विहारय् विज्याना च्वन ।” न्यासःम्ह व्यक्तिर्पि बुद्धया-

याय् वया: अरहन्ततक ज्वीगु कर्मस्थान किया: श्रावस्ती सचिंगू योजन तापाक वना: छगू गाया आश्रम कया: सतिक च्वंगु जंगलय् द्वाहाँ वन ।

इपि द्वाहाँ वंगु खनेवं सिमाय् बासयानाच्वंपि देवता पिसं “शीलवान् आर्यपिं कोय् तथा: ज्ञीपि च्वय् च्वनेगु योग्यमजू” धका: क्वाहाँ वया: भूमी च्वना: मनं विचार यात - ‘आर्यपिं थौं चचिठ थन च्वना: कन्हय् वनीगु ज्वी।’ आर्य साधकपि कन्हय् खुङ्डु गामय् वना: भोजन याना: वहे जंगलय् ल्याहाँ वल । देवतापिसं विचार यात आर्यपिन्त कन्हया लागी सुनानं निमन्त्रणा यात ज्वी उकिं हानं वःगु । थौं वनी मखुत । कन्हय् वनीगु ज्वीमा: धका: थुगरूपं वा: लिति भूमी हे च्वंच्वन ।” अनंति मनय् ल्वीकल- आर्यपि इव स्वला अन हे च्वनी ज्वीमा: ।” स्वलातक ज्ञीपि भूमी च्वना च्वनेगु जा साप है दुःख ज्वीगु जुल । ‘छु याना: थुनित ख्याना छवयमाली’ धका: इपि चान्हय् विशब्द विशब्दं, यानापुसे च्वंक हाला हल । छद्यों मदुपि मनूत क्यन, चंकपण्या सिथय् गःप: त्वा:ल्हानातःपि मनूत वांछवया तल । साधकपिनित हालिका: वैगु व मुसु वैगु रोगं थिल । साधकपि सकले मुना: वं वयाके वं वयाके छन्त छु जुल, छुस्यात धका: न्यना: “जित: हालिका: वैगु रोगं थिल, मुसु वैगु रोगं थिल, धका: धाल । गुलिसिन धाल- यानापुसे च्वंगु शब्द जक तायडु ।” ज्ञीपि थन च्वने मजिल, बुद्धयाथाय् वनेमाल ।” धका: सल्हायाना: इपि सकले बुद्ध याथाय् वना: वन्दना याना: छखेलिकक फेतुना: अन जूगु घटना फुकं कन ।

भगवान् बुद्ध आज्ञा जुल- “साधकपि ? छिपि शस्त्र मज्जेंसे वन । जि छिमित शस्त्र विया छ्वय् ज्वनाहुँ” धका:

करणीय मत्थ कुसलेन यन्तं सन्तं पदं अभिस मेच्च, । सक्को उज् च सुहृजू च सुवचो चस्स मुदु अनती मानी ।” थगु सकल मैत्रीसूत्र कना: छिमिसं इव सूत्र पाठ याना: जङ्गलय् द्वाहाँ हुँ ।” धका: छवयाबिल ।

‘साधकपि सकले छगूस्वरं पाठ यायां जङ्गलय् द्वाहाँवन ।’ जङ्गलय् च्वंपि देवतपिन्त मैत्रिचित्र प्रतिलाभ जुया: सकले शान्तपूर्वकं च्वंच्वन । यानापुस्ये च्वंगु शब्द नं हाला महल । साधकपिनि चिव एकाग्र जुल । पिपश्यना भावनाय् मन छवया: थःगु शरीरय् दया च्वंगु स्वीनिगु कोथायात खंका: विनाश जुया वना च्वंगु यात चायका: “इव जीवन छन्दु छिन्न भिन्न जुया वनीगु, अस्थिर जुया च्वंगु कुम्हा- तयसं दयका तःगु चाया थल थैं हे खः” धका: लुमंका: विपश्यना ध्यान वृद्धि यायां यंकल ।

गन्धकुटी विज्याना च्वंमह बुद्ध इमिसं विपश्यना भावनाय् उद्योग यानाच्वंगु खंका: सम्बोधन याना: धया विज्यात-

“श्रद्धावान् साधकपि ? आमथे हे खः, जीवन ध्यागु तज्याना वनीगु अस्थिर जुयाच्वंगु कुम्हा: तसे दयका तःगु चा भारा थैं हे खः ।” धका: आभास फैलय याना: सचिंगू योजन तापाक च्वनानं न्हद्योनेहे च्वं थैं च्वंक खुगु प्रकारया रश्म प्रकाशयाना: अत्यन्त शोभाय् मानगु दिव्य रूपक्यना: निम्न गाथा आज्ञा जुया विज्यात-

“कुम्भपमं कायमिमं विदित्वा,

नगरूपमं चित्तर्मदि ठपेत्वा ।

योधिय मारं पञ्च युवेन

जीतञ्च रक्षे अनि वेसनो सियाति” ।

अर्थः— इव शरीर तज्याना वनीगु चाया गोम्पचा थैं धका: सीका: चित्तयात नगर समानं सुरक्षित प्रज्ञाशस्त्रं मारयात त्याकी । त्याके धुङ्कानं अनाशक्त जुया: थःगु चित्त रक्षा याना च्वं ।”

धर्मदेशनाया अन्तस न्यासःह्य साधकपि फेतुना च्वंच्वंहे प्रतिसम्मिदा सहित अरहन्त प्राप्त जुल । तथागतया अत्यन्त शोभाय् मानगु स्वीनिगु लक्षणं पूर्णगु शरीरया वर्णना यायां, प्रशंसा यायां, वन्दना याना: श्रावस्ती थ्यक्क: वया: थःथःगु आश्रमय् वन । अस्तु ।

बौद्ध शिक्षाया किंवः

- रीना बनिया

महायामचा पितवीगु ई हे जुल । छेँय् हुलकूल । स्वाहोनेय् थाहाँक्वाहाँ जूर्पि म्वः म्वः । प्यतय् स्वयाच्चंपि च्चवनेथाय् मदु । वातावरण झःझः धाः अप्सां सकसियां नुगलय् च्चाच्चार्पि । महायामचा पितवीगु इलय् मिखाय् खवबि मदुसां नुगः खवइगुला स्वाभाविक हे । अझ नं ध्वला मल्लिकायात पितवीगु ई । मल्लिका, छेँय् फुकसिया नुगःत्याका क्याच्चंपह । मां, वौ, दाजुर्पि पीभतपि, भिचार्पि सुयागु नुगलय् जक मल्लिका मदु । सकसियां उलि हे यः । मयहागु नं छाय् । मिसायाके द्यमागु सकतां गुण दुम्ह व । कोमतता, गम्भीरता, नैतिकता, सहनशीलता, समझदारी पुकं । सुयातं नुगलय् स्याके ध्यागु मसःम्ह व ।

ग्वय् सायगु ज्या जुल । मल्लिकाया वांलागु ख्वाः गम्भीर । वयागु मिखा उदास । पूर्ण पाजुया ग्वय् कायगु पावल । ग्वय् काकां पूर्ण पाजु धाल— “धनञ्जय सेठं विशाखायात कन्यादान व्यू वलय् यागु जिगू शिक्षा ला वांलाक लुमं मखुला छ ?”

थव खै न्यनाः अन स्वयाच्चंपि फुकं हर्र न्हिल । तर मल्लिका मन्हचू । वयागु ख्वाः झन गम्भीर जुल । वं विशाखायात व्यूगु जिगू शिक्षा छकः च्चनिसे क्वथंकल लुमंकल ।

‘एतेन सच्च— वज्जेन, सोरिधि ते होतु सद्वदा ।

एतेन सच्च— वज्जेन’ सब्ब रोगो विनासतु ।

एतेन सच्च— वज्जेन, हे तु ते जय मङ्गलं ।

मल्लिकां परिक्वाण पाठ याय् सिध्यकल । थथे वहनी न्हि न्हिं पाठ यायगु वया मचानिसे या वानि । भगवान्या न्हचःने वन्दना यानाः मल्लिका दन । खापा धांग्रांग चायकूगु सलं मल्लिका थारा न्हुल । वं खन अयलाखं झूचायकू वःम्ह वया भाःत अशोक । हथाउंसे हथाउंसे च्चंगु मिखा ख्वाः । धेघेचूगु म्ह । घलःमलःगु सँ । वया भाःतया रूप र्यानापुसे च्चं । तर मल्लिका मर्याः । न वया नुगः हे मछिन । बर व गम्भीर जुल । वं मती तल— “थवयात भिगु लैंपुइ हयगु जिगू कर्तव्य खः ।” अयलाया सुरय् धेघेचूचू अशोक वँय् भ्यारावक ग्वतुल । मल्लिकां वयात ज्वना: खाताय् तल । वयागु लाकां त्वका बिल । रवाले चःति हुयाविल ।

“थुलि यायत मखा ज्वी अज्वः म्हसित महायामचा लः लहानागु । अयलाः त्वना मवःगु दिं मदु हैं । ग्वःकःखे मछिअयलाया सुरय् छेँय् द्वाहाँ मवय् धुकल हैं । इहिपाः जूगु लछि मदुनि थज्याःगु खै न्यने माले धुंकल । कन्हय् कंस मसिउ छु छु स्वय् मालीतिनि जि । न्हापातुं छिमिसं खै न्यंकूसा जि मचां उलिं दुःख सी मालीगुला ।” शीलशोभां मिखादंक खवबि तया: भाःत व किजायात खै न्यंकाच्चन मभिम्ह मनू धका सीक सीक मल्लिकाया अबु व पाजु जानाः थव इहिपाः याःगु । उकि इर्पि खनाः सकसिनां तम्वः । यववसियां ध्विकार नं याय् धुंकल । तर इर्पि

थःगु विचालय् दृढ़ । बौद्ध शिक्षां ग्रःऽहः महायमचाया
पौरव लोकय् न्हयः ने व्यगु इमिगु आकांक्षा । पूर्णं धाल-
“छं खें मयूनि तता । ज्ञी महायमचा साधारणमह मखु ।
व दुःख खना: मर्याः । दुःखया सामना याय् सः ।
मचानिसे भन्ते, गुरुमांपिनिगु संगतय् लानाच्चंमह
व । बौद्धशिक्षां ग्रःऽह खः । बौद्ध परियति शिक्षाय्
“परियति सद्गम्म कोविद” प्राप्त याय् धुंकूमह ।
हानं शिक्षायात व्यवहारय् छचले नं सःऽह खः । वं
मनू जुयाः छु याय् सा: धयागु स्यू । मलिका मैयां थः
जुइम्ह भिजं गुज्वःऽह धकाः बांलाक स्यूगु खः अयसां
वं एव स्वापू स्वीकार यात छायधाःसा सय्का
सीक्षां उकियागु सदुपयोग नं याय् सा: धयागु वं
सिउ । अमह मधिभ्मह मनूयात भिगु लैपुइ लाकेगु थःगु
कर्तव्य भाःप्युगुदु वं । मखंला तता छं, भाःत मभि,
भाःत अयला: त्वना जुल धकाः वं छर्ति नं तुगलय्
स्थाकूला? वं सुयातं अज्वःगु खें कंला? वया माजुं
धम्हं हे कना:तिनि मखा ज्ञीसं स्यूगु । वरु छं स्वया च्चवं
स्तु ई लिपा हे छं जिचाभाजु दानवं मानव जुयाः पिहाँ
वइतिनि ।”

पूर्णया खें न्यनाच्चंमह मलिकाया अबु वास्यावास्या
द्विलाच्वन । शीलशोभाया धाःसा ख्वाः चमकं ।

मलिका दुहाँ वसानिसे व छेया वातावरण हे पा: ।
न्हापा न्हापा सा कचकचं मप्वं व छेय् आः कचकच हे मदु ।
मलिका अल्सि धयागु चाय्मसः । भुतूज्या याय् गु
सका सुरघर याय् गुली दक्ष । माःगु ज्या इलं ई याइ ।
माःपिंत माःगु पुरय् याना बी । फुसंत दुगु इलय् नं भुंक
च्चनी मखु । धार्मिक, नैतिक विषययागु सफू ब्वना च्चनी,
ब्वना. न्यंका च्चनी। थों मलिका थःछेय् वनेत सनाच्वन ।
छेय् भन्तेपि, गुरुमांपित भोजन याकीगु जूगुलि व न्हापां

वनेत्यन । वसतं पुनाः कोथा पिहाँ वःमह मलिका तवक
दित । वया केहेंभत मिला दुर्ग ववहाँ वया: थःगु कोथाय्
वनाः ध्याम्म खापातित । वयागु पहलं सी दु वया तम्बः
धकाः । वं मिलायामु बानि स्यू । चिकिचाधंगु खें नं
ताहाकः तं वयनीगु वया बांमलाःगु बानि । समझ धयागु
छति हे मदु । मलिका तलय् वन । प्यतय् माजुम्ह
हालाच्वना “गुलि जक व्वने माःगु आखः ज्वी । जैं
स्यानाच्वना: धयागु, मखुसा छाय् हालाच्वने ।”

“छु जुल मां? मिलाया तम्बःला?” मलिकां
न्यन । “सुथय् छक्वः जाथु धया: तम्बःगु का । आखः
व्वने मानि हैं । जैं स्याना च्वना: धयागु का । जैं रथाःसा
जिं छु याय् फु हैं । धाय्वःगु नं स्व । धाय् मत्यः याय् मत्यः
धयागु नं मदुगु । आखः सयां छु याय् दया । जि मस्त
मधिं हे का ।” माजुम्हं नुगः मछिंकाः धाल ।

मलिकां तीजक सुकुली फेतुनाः न्वैवात्” थृकं
मां हे मसयाः जूगु खः । स्कूलय् छवयाः मस्तयृत मेमेगु
शिक्षा न्ना विद्यादिल छिं । तर इमित धर्मया खें न्यंका
मदी, नैतिक शिक्षाया महत्व कना मदी । स्कूलयागु शिक्षा
बाहेक व्यवहार बांलाकेत, जीवन सुधार याय् त नैतिक
शिक्षा नं मा: धर्मया खें न न्यने मा: धयागु मसिउ छिं ।
मां-बौयाप्रति मचाखाचायागु कर्तव्य छु खः, गुकथं
मस्तयृसं मां-बौयाप्रति कर्तव्य पुरय् याय् सा: धयागु
तसकं आवश्यकगु शिक्षा विद्या मदी छिं थः मस्तयृत ।
उकिं इमिसं थःगु व्यवहार बांलाके मफुत । मनूतयृत
दक्षिय् मदयक मगाःगु हे नैतिक शिक्षा व उकिया
व्यावहारिकता । छिक्फानि निम्हं मस्तयृके थुकिया कमि
जिं गाकं खना ।”

मलिका उखुन्हु सुथय् जा शुया तिनि थःछेय् वन ।
उखुन्हु हे वं मिलायात ‘मृही - विनय’ धाःगु
सफू छगु नं बिल । उकी च्चंगु खें नं थुका

विल ।

मलिलकाया सदगुण, सद्व्यवहार, बांलाःगु शील स्वभाव अन छेँयच्चंपि फुकसितं पाठ स्यना च्वन । मलिलकाया माजुम्ह गाकं पाय् धुंकल । न्हापा लातमय् मस्तयत् लाकबपाकव म्हुतु ल्हाना च्वनिम्ह, आः नाइक नाइक खैं ल्हाना जुइम्ह जुल । बान्हितक द्वां लाना: धर्म धकाः पुजा याना: छेँया ज्या फुक भताभुंग याना च्वनीम्ह आः धर्म धयागु पुजभलय् मखु, शुद्ध चित्तय् दड धयागु सिल । मिला नं मेम्ह हे जुइ धुंकल । न्हापासा मामं ज्या छगूध्वसा तमंतमं फकः हिलीम्ह आः ज्या मव्यक थम्ह हे माःमाःगु याइम्ह जुल । मांयागु सुसाःकुसाः नं बांलाक याय् सय्कल । 'गृही-विनय' थें ज्वःगु सफू व्वना: थःगु कर्तव्यया खैं यकव सीकल । भा:तम्ह अशोक नं न्हापा थें मखुत । त्वनेगु वानि नं यकव कम जुल । गुगुँ इलय् मलिलकायाके धर्मयागु खैं न न्यनीम्ह जुल । मलिलकायाके नं वयात शिक्षा बीगु भावनां वया न्हच्यःने धर्मयागु विभिन्न सफूत तसकं व्वना च्वनी । मचाय्क अशोकया ध्यान उकी वनी । थव फुकं वा: चाय्काः अशोक वया मन मन प्रशंसा याना च्वनी । अय्लां थःगु कुवानि त्वःते थाकुया च्वन वयात ।

च्या ज्वना: मलिलका कोथाय् वल भा:तम्ह अशोक दने धुंकल । मलिलकां च्या टेविलय् दिकल । वजा ख्वाः मना वः, ल्हाःतय् नं वा: दु । थव खना: अशोक हाल" - मलिलका छंत छु जुल । छगुँ ख्वाः मना वः ।" मलिलकां छु नं मधासे कोयां पिहाँ वर् त्यन । लुखाय्सं माजुम्ह व केहैं भतम्ह, खना:

व दित । माजुम्ह कोथाय् दुहाँ वयाः काय्याद्ध धाल, थःम्ह तुं दायाः हानं छु जुल धकाः न्यना च्वनागुला ! मलिलकायात दायाः छं तःधंगु पाप यात । झीगु द्वना च्वंगु लैप्र भिंकः वःम्ह देवियाप्रति छं अपराध यात ।" "जि जि मलिलकायात दाल ।" अशोक अजू चाल । "तःन्हु लिपा त्वंगुलिं म्हिगःठितः तसकं लगय् जुल । न्हापा स्वयाः म्हिगः छि तसकं वा:" मलिलकां धाल ।" म्हिगः... म्हिगः जि च्वय् वनागु ।" अशोक म्हिगःया खैं लुमंकल " जि वेहोशय् लात, जितः क्षमा या ।" वया सः थरथर खात ।

"वेहोशय् लाना: हे खः मनूतय्सं मभिंगु ज्या फुक याइगु । होश दुसा याइम्हु । होश मदयाः हे मनूतयत् दुःख ज्वीगु । मलिलकायात भा:तयात शिक्षा बीगु व बांलाःगु मौका जुल । वं धया यक्ल--"थौंतक छि वेहोशय् लाना च्वन । छि थःगु कर्तव्य प्रति गवले होश मवः । मनू जुयाः छु याय् मा:, छु याय् मजिउ धयागु विचायाना मदी । थगु नैतिकताप्रति ध्यानविया मदी । उकि छि मनू जुया नं दानवया रूपं व्यवहार याना दिल ।"

मलिलकाया खं अशोकया छयं कवच्छुल । वयात पस्ताय् चाल । वया नुगलय् मिखा दत । वं धाल-युलिया लागी जितः क्षमा या । आवंलि जिन्दगीभर पच्छील पालन याय्गु अधिष्ठान याय् ।"

थव फुक खना: अन दनाच्चंपि मां-म्हयाय् निम्ह सिया कृतज्ञतापूर्वक भाव मलिलकायात स्वल । मलिलकाया खवालय् नं लसतया किचः खने दयाच्चन ।

बौद्ध

गुम्हसिनं बुद्ध, धर्म व संघया शरण काइ, गुम्हसिनं बुद्धया उपदेश अनुसार

त्वचाय्त कुतः याइ वैत बौद्ध धाइ ।

९६ रस्यूला थे

१) लाभ, अलाभ, यश, अयश, निन्दा, प्रशंसा,
सुख व दुःखयात अठलोक धर्म धाइ ।

२) थःथःपिनि परिमोग यायगु बस्तुयसिनं हो-
नगु बस्तुवान यायगुयात 'दानदास' धाइ ।

३) ए० बी० सी० पी० या पूर्वंगु नां Asian
Buddhist Conference for Peace खः ।

४) लंकाय, छंम्ह अनगारिक धर्मपालं भारतय-
दुष्टधर्मया पुनरुद्धार याना चंगु खः ।

५) राज्यव्यवस्थाया कार्यालययात संस्थागार
धाइ ।

६) राजगृहवासी छम्ह महाधनी व महाभोगी
आम्हण थःगु युगल वस्त्र छुं नल धकाः व छुं नःगु
वस्तं पुन धायव अलिलिन उवी धेगु मिथ्यादृष्टि तया

चवंगुलि वैत मगवान् दुरुं मङ्गल जातक कनाः
उपकार याना विज्याःगु खः ।

७) कोशल नरेश प्रेसनजितं छगु लाख वां घूस
नःगु धकाः भाऊ जातकय उत्तेष जुया छवंगु दु ।

८) अडगुलीमालया बौया गोत्र गार्य व मांया
गोत्र मैत्रायणी खः ।

९) विपिटक पालि साहित्य गुंगु अङ्गय विभा-
जित जुया छवंगु दु । श्व खः - सत्तुं, गेवं, वैद्याकरण
गाया, उदान, इतिबुत्तकं, जातकं, अमूतधम्मं व
वेदलं ।

१०) सारीपुत्रया मां 'रूपसारी' व महामौद्गल्यायनया
मां 'मोदगल्ली' खः ।

इन्द्रिय बस्य तयगु सल्हा

अति चंचल वितयात मागः मदुम्ह किसि थे तोते मज्जू, श्व सिहे स्तू । थैत थःकाय, धन वा थःगु
प्राण सरह रक्षा यायमाः । लोमं पिज्वःगु आनन्दयात मृत्यु समानगु विष वा चवामुसे चवंगु
हतियार वा शत्रु वा अग्नि धकाः माःप्यु ।

- दुरुं

श्रीलंका भ्रमणको डायरी

लेखिका:— सुश्री सन्तलकमी शाक्य

प्रकाशक:— श्रीमती पूर्णमाया महर्जन

प्रथम संस्करण पेज — ५८

मूल्य:— ३/-

नेपाली बौद्ध साहित्यमा भ्रमण स्मरणबाई लिएर लेखिएका पुस्तकहरू विरलै भावै भेटिन्छ । देश विदेश-का बौद्ध स्थलहरूबारे जान्ने जिज्ञासा भेटाउन यस्ता साहित्यहरूको अति ने खाँचो भएको कुरा लुकिएको होइन, अझ बौद्ध तीर्थयात्रा गर्ने भावनाको उदय भइरहेको बेलामा त ज्ञन यस्तो स्वतः सिद्ध हुन जान्छ ।

उल्लिखित पुस्तक २०३१ साल अंटमा भिक्षु मैद्रीको नेतृत्वमा श्रीलंका भ्रमण गर्न जाने टोलीका एक सदस्यले डायरीको रूपमा लेखनुभएको हो ।

श्रीलंका भ्रमणगर्न जाने यात्रा र श्रीलंका नपुगेका व्यक्तिहरू दुवै थरिका लागि यो पुस्तकले सधार्ह पुन्याउनेछ । उहाँको भाषा सरल र शुद्ध छ । विवरण रोचक छ । घटना तथ्यात्मक छ । यात्रा संस्मरण लेखनुमा उहाँ सफल । उहाँले बौद्ध स्थल-हरूमात्र नभई श्रीलंकाका अध्य स्थलहरू, रहनसहन र वातावरणलाई पनि खुलाइदिनुभएको आफै यात्रा गरिरहेको महसूस गर्न सक्छौं ।

लेखिकालाई साधुवाद !

त्यस जातिको स्थिति कतिको दयनीय छ जुन परस्पर बैमनस्यको कारण कर्ति सम्प्रदायमा विभाजित भइसक्यो र हरेक सम्प्रदायले आफेलाई एक जाति मान्न लागेको छ ।

— खलोल जिब्रान

नेपाल बौद्ध परव्यति शिक्षा

२०४० साल अवाद महिनाव, जूनु बुढ सम्बत् १५२६ यागु परीक्षाया परिणाम द्वय, च्यथागु

कथ खः ।

कोठय च्यंगु अङ्कु परीक्षार्थीयांगु रोल वा क्रम संख्या खः

बोर्ड प्रथम, द्वितीय व तृतीय श्रेणी उत्तोर्ण जूपि

क्र.सं.	परीक्षार्थीया नाम	श्रेणी	कक्षा	केन्द्र
१)	चन्द्रशोभा शाक्य	बोर्ड द्वितीय	प. स. पा. या. प्रवेश तृतीय वर्ष	यशोधरा बौद्ध विद्यालय
२)	आमणेर तिक्खन्द्रिय	बोर्ड द्वितीय	प. स. पा. या. प्रवेश द्वितीय वर्ष	„ „ „
३)	शोभालक्ष्मी शाक्य	बोर्ड प्रथम	प.स.पा.या. प्रारम्भिक तृतीय वर्ष	„ „ „
४)	राजु शाक्य	बोर्ड द्वितीय	„ „ „	गण विहार
५)	शमिष्ठा शाक्य	बोर्ड तृतीय	„ „ „	यशोधरा बौद्ध विद्यालय
६)	रेणु शाक्य	बोर्ड प्रथम	प. स. पा. या. प्रारम्भिक द्वितीय वर्ष	„ „ „
७)	धीगा महजंन	बोर्ड द्वितीय	„ „ „	„ „ „
८)	रमिता शाक्य	बोर्ड तृतीय	„ „ „	„ „ „
९)	राजु शाक्य	बोर्ड अप्रम	प.स.पा.या. प्रारम्भिक प्रथम वर्ष	„ „ „
१०)	अर्नितारा बज्राचार्य	बोर्ड द्वितीय	„ „ „	घर्षंकीर्ति विहार
११)	अमिता बनिया	बोर्ड तृतीय	„ „ „	

प्रथम श्रेणी उत्तोर्ण जूपि

कक्षा—६

(क) यशोधरा बौद्ध विद्यालय केन्द्र

१) लक्ष्मीशोभा शाक्य (२)

२) रेणुशोभा शाक्य (४)

(ख) गणविहार केन्द्र

१) मदनवह्नुर तुलाधर (१)

कक्षा—५

(क) यशोधरा बौद्ध विद्यालय केन्द्र

१) आमणेर अस्साजित (२)

२) शान्तिशोभा शाक्य	(३)	कक्षा—१
३) अञ्जु शाक्य	(४)	(क) धर्मकीति विहार केन्द्र
(घ) गणमहाविहार केन्द्र		१) उषणीष तारा तुलाधर [४]
१) सरोज मानन्धर	(५)	२) बीना बनिया [८]
२) सानुराजा शाक्य	(६)	३) कृष्णदेवी मानन्धर [११]
कक्षा—४		४) जानशोभा [१२]
(क) गणमहाविहार केन्द्र		५) हेरादेवी [१३]
१) मुलेखा ताम्राकार	(१)	६) संजीव स्वापित [२६]
(घ) यशोधरा बौद्ध विद्यालय केन्द्र		७) उत्पलवर्ण बनिया
१) शोभानानी शाक्य		८) मिथ्री [३१]
कक्षा—३		(घ) यशोधरा बौद्ध विद्यालय केन्द्र
(क) यशोधरा बौद्ध विद्यालय केन्द्र		१) रबीन्द्र शाक्य [५]
१) शान्ति शाक्य	(४)	२) रवि शाक्य [६]
२) सुरोज शाक्य	(५)	३) नवीन शाक्य [७]
(घ) यशोधरा बौद्ध विद्यालय केन्द्र		४) सुरेन्द्र शाक्य [६]
१) सविता शाक्य	(६)	५) पुण्यतारा शाक्य [१०]
२) न्हुक्सेनानी शाक्य	(७)	६) रत्नशोभा शाक्य [१७]
३) सुनीता शाक्य	(८)	७) लीना शाक्य [१८]
४) नरेश शाक्य	(१२)	८) नीलम वज्राचार्य [१८]
५) संगीता वज्राचार्य	(१४)	९) विजयरत्न शाक्य [२०]
(घ) धर्मकीति विहार केन्द्र		१०) धनलक्ष्मी वज्राचार्य [२४]
१) इन्द्रकुमार मकरी	(४)	११) राजेश शाक्य [२५]
२) वमन कुमारी	(१५)	१२) नानीछोरी शाक्य [२६]
(ग) नगरमण्डल श्रीकीति विहार केन्द्र		१३) रोशनी शाक्य [३२]
१) भवानी	(५)	१४) लक्ष्मी शाक्य [४४]
२) शोभा महजंन	(६)	१५) निर्झला शाक्य [४५]
३) वेवरानी महजंन	(११)	(ग) नगरमण्डल श्रीकीति विहा केन्द्र
४) हेरानानी महजंन	(१३)	१) लक्ष्मीकुमारी [११]
५) शकुनतला महजंन	(१६)	२) लक्ष्मी महजंन 'क' [१६]

- ३) ईश्वरी माया महजंन [२३]
 ४) राज्यलक्ष्मी [३०]
 ५) मायादेवी महजंन [३२]
 ६) शुलुम शाक्य [३४]
 ७) गौतमी [३५]
 ८) लक्ष्मी महजंन [३६]
 ९) सीता नकर्मी [३७]
 १०) नरेन्द्र महजंन [३८]
 ११) राम बहादुर [४०]
 १२) हेरादेवी [४६]

(अ) गणमहाविहार केन्द्र

- १) कल्पनादेवी तुलाधर [२१]
 २) केशावती कंसाकार [२२]
 ३) सुनीता मानन्धर [२३]
 ४) मनोज मानन्धर [२४]
 ५) तारा मानन्धर [४१]
 ६) दिनोज मानन्धर [४२]
 ७) रवि मानन्धर [४३]
 ८) रमेश मानन्धर [४७]

द्वितीय श्रेणी उत्तीर्ण जूर्णि

कक्षा-६

- (क) गणमहाविहार केन्द्र
- १) अणुबादा तुलाधर [५]
 (ख) यशोधरा बौद्ध विद्यालय केन्द्र
 १) अष्टमाया शाक्य [६]

कक्षा-५

- (क) यशोधरा बौद्ध विद्यालय केन्द्र

(२१)

- १) कमलहेरा शाक्य [७]
 २) ईश्वरराज बजाचार्य [८]
 कक्षा-३
 (क) यशोधरा विद्यालय केन्द्र
 १) चिरोकाजी महजंन [६]
 कक्षा-२
 (क) नगरमण्डप थीकोटि विहार केन्द्र
 १) किसनकुमारी [१७]
 २) कमला महजंन [१८]

कक्षा-१

- (क) यशोधरा बौद्ध विद्यालय केन्द्र
 १) सरीता शाक्य [४८]
 २) मुदन शाक्य [४९]
 ३) सुनिल तण्डुकार [५०]
 ४) सानुकाजी शाक्य [५१]
 ५) कल्पना शाक्य [५२]

तृतीय श्रेणी उत्तीर्ण जूर्णि

कक्षा-३

- (क) गणमहाविहार केन्द्र
- १) सुनन्द शाक्य [६]
 २) मन्मिरा मानन्धर [१०]
- (ख) यशोधरा बौद्ध विद्यालय केन्द्र
- १) शमिला शाक्य [११]
 २) नरेन्द्रराज शाक्य [१२]

कक्षा-२

- (क) यशोधरा बौद्ध विद्यालय केन्द्र
- १) रत्नकुमारी बजाचार्य [१५]

(क) मणमहाविहार केन्द्र

१) दिनेश ताप्राकार	[५३]
१) रमेश मानन्धर	[५४]
३) सुरेश महजंन	[६१]

(ख) यशोधरा बौद्ध विद्यालय केन्द्र

१) इन्दिरा शाक्य	[५५]
२) रघिम शाक्य	[५६]
३) समिता शाक्य	[५७]
४) सरना शाक्य	[५८]
५) निर्मला शाक्य	[६०]
६) अमिता शाक्य	[६२]
७) मन्दिरा शाक्य	[७४]
८) नवीन शाक्य	[६५]
९) सविना शाक्य	[६६]

(ग) नगरबन्धप धीकोति विहार केन्द्र

१) हेराकुमार महजंन	[६३]
--------------------	------

सूचना

(क) वड्यचर्चापि परीक्षार्थीपुः परीक्षा-फल
विशेष कारण स्थगित या:गुलि इपि परीक्षार्थी
पिसं केन्द्रीय परीक्षा नियन्त्रक्यात परीक्षा-फल
प्रकाशनं ह्ययन्तु (७ दिन) या दुने सम्पर्क तया
दिसं । अन्यथा परीक्षा बदर जुइ ।

परीक्षार्थीपुः नाः—

- १) ईश्वरभक्त
- २) धर्मेन्द्र महजंन
- ३) चक्रवर्हादुर महजंन
- ४) अशोक शाक्य
- ५) राजेन्द्र महजंन

६) रत्नकाजी महजंन

७) सुजित स्थापित

८) सरिना शाक्य

९) नवीनेन्द्र महजंन

(थ्रीपि परीक्षार्थीपि कक्षा १,२,३, वार्षिक छः)

(ख) युकी नां पिहाँ मवःपि परीक्षार्थीपिसं परीक्षा
फल प्रकाशनं ह्ययन्तु तक्षा दुने केन्द्रीय परीक्षा
नियन्त्रक्यात सम्पर्क तया दिसं ।

(ग) यह हे २०४० साल जाद्र ११ गते शनिवार
निसं फुक केन्द्रप नं कक्षा संचालन जुइगुलि नियमित
बहू भर्ना जुइपि विद्यार्थीपि घट्खुनु थःथःगु
केन्द्रप उपस्थित जुइत सूचित याना । परिवत्तिवा
शिक्षक शिक्षिकापिसं नं केन्द्रप छोपा हःगु थो
मथ्यंसा युकीयात हे सुचं भाःधःया कक्षा संचालन
याय्या लागी अनुरोध याना ।

(घ) “प्राप्तांक-पत्र” कथा संचालन जुइधुका:
थःथःगु केन्द्रप हे वितरण जुइ ।

(इ) युगु जु. सं. २५२६ यागु परीक्षाय जम्मी
च्यांगु केन्द्र परीक्षा बौत आवेदन थ्रीपि विद्यार्थीपि
१४५ म्ह दु । परीक्षाय सम्मिलित जूपि १२१
म्ह दु । उक्तीमध्ये परीक्षा-फल स्थगित जूपि तोताः
१०८ म्ह परीक्षार्थी उतीर्ण जूगु दु ।

भिकु बुद्धघोष महास्थविर केन्द्रीय परीक्षा
नियन्त्रक नेपाल बौद्धपरियत्ति शिक्षा
थ्री सुमझल विहार,
ललितपुर, नेपाल ।

Sixteen-foot Buddha statue discovered in Korea

- NEMSIRI MUTUKUMARA

A large stone statue of the Buddha has been discovered by a team of Korean archaeologists and university men. The Republic of Korea, known as South Korea is a predominantly Mahayana Buddhist country.

The statue is considered to be the biggest statue and dates back to the Silla dynasty of Korean history. During this dynastic rule, Buddhism gained ground in the Korean peninsula and the new religion which came from the mainland, China spread to Japan from Korea. The Silla dynasty covers from 57 BC to 935 BC.

The 16-foot-stone statue is called "Changyuk Sokpal Ipsang". In the Korean language, this means the 16-foot statue. This eighth century lithic

statue has been discovered jointly by Mr. Sin Yunghun, a specialist of the Yesong Club in Chungju, Cultural Property Restoration Bureau and Prof. Mun Nyong-ha of the Dongguk Buddhist University.

All proportions of the body are in proper balance and the lines of the arms, head and feet are unusually distinct, the discovery team reports. However, the statue had been broken in three place with the head portion buried in the ground. The dual petal lotus pedestal has escaped undamaged.

Korea which protects and preserves a large treasure of Buddhist monuments, statues, temples and monasteries as national treasures at state expense, has arranged to resto-

re the statue. Archaeologists believe that there will be little difficulty in completing the restoration of the stone statue since all the broken parts have been found.

Prof. Mun describes the discovery as the Silla period Buddha statues in the eighth century and it is believed to be one of the most important pieces of sculptures of the period so far found in Korea.

The statue had been erected in the rugged mountain trail probably as a guardian to the people for protection. This discovery sheds light into the origin of sculpture in Korea and its geo-political situation of the Chung-

yang and its vicinity during the period.

Dr. Hwang Su-yung, Dean of the Dongguk University's Graduate School, is of the view that the discovery is of great academic value and gives substantial evidence to the cultural exchanges between Silla and Kogyryo of the northern part and the entry routes into Korean people received. Buddhism from China and India in the fourth century during the Kogyryo period when Korea was divided into three kingdoms. But the Buddha images and the sacred Tripitaka were brought into Korea from the mainland of China.

सुम्पादकीय

लुम्बिनी विकास

भगवान् बुद्धको जन्मस्थान लुम्बिनीलाई अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रके सहयोग द्वारा उन्नीत हुँदैआएको छ । यसको विकासको लागि पुरुषोजना बनाई लुम्बिनी विकास समितिको गठन भएको छ । योजनाकालको वर्ष दिसंबर पनि त्यस स्थलमा अपेक्षित काम भएको नदेखिएको गुनासो नेपाली जनतामध्येयबाट ने सुनिन्ठ भने योजनानुरूप कठिन र अच्छ काम भइसकेको छ भन्ने समितिको दावी छ । भरवरे थाइलैंडका प्रधानमन्त्री प्रेन तिमुलानन्दले त्यसतर्क अवधि गर्नुहुँदा त्यहाँ भएको विकासको सराहना गरेको वट्र-प्रतिक्रामा प्रकाशित भएको छ ।

जे भएपनि विकास अवश्यम्भावी छ । तर आजको रूप रंग हेर्डिविर त्यस ठाउँमा पवित्र-भूमि हुनुको सट्टा अन्तर्राष्ट्रिय मेला, बजार पार्कको रूपमा अवधि हुने हो कि भन्ने शंका लाग्दछ ।

बुद्धको उपदेश, बुद्धको धर्म र सङ्घको इरादा अनुसार त्यो ठाउँ सुबृह हुने हो कि होइन भन्ने कुस्कुती लाग्नु स्वभाविक हो । बुद्ध जन्मेको स्थलको नालाले त्यस स्थलको कदर गर्नु बुद्धको सम्बेशलाई सतशः पालन परी क्षंसारमा विश्वशान्ति ल्याउनु हो खालि मनोरञ्जनको लागि सुविधाका दृष्टिकोणले रम्यता दिने त कदापि होइन होना । अतः त्यस स्थानमा बौद्धहरूको बस्ती बसाई बौद्ध वातावरण बनाउनु नितान्त आवश्यक छ । यसतिर समितिले सोबेको मए ज्यादै रास्तो भयो, नभए यस कुरामा ज्यादै खत्किने कुरा हुन आउनेछ । यसतर्क आनन्दभूमि लुम्बिनी विकास समिति लगायत सबैको ध्यानाकरण गर्न चाहन्छ ।

प्रकाशित भयो

बुद्धकालीन श्रावक चरित्र भाग २

(सारिपुत्र चरित्र भाग १)

लेखक- डा० आचार्य भिक्षु अमृतानन्द महापरिवर

बौद्ध गतिविधि

प्रवचन कार्यक्रम

नेपाल बौद्ध तदर्थ समितिले भृकुटी मण्डपस्थित बुद्ध विहारमा आश्रयना गरेको बौद्ध प्रवचन कार्यक्रममा जवाहरलाल नेहरू फेलो भएर नेपालको वज्रयान विषय अनुसन्धान गर्न आइरहनुभएका सम्पूर्णनन्द मंस्कृत विश्वविद्यालय, काशीका भू० पू० प्रोफेसर पण्डित जगन्नाथ उपाध्यायले तीन दिनसम्म आधुनिक विश्वमा बौद्धधर्मको विस्तार, नेपालमा बौद्धधर्म समस्या र समाधान, बौद्धधर्मका जीवित प्रेरणाहरू र तिनीहरूका भविष्य विषयमा सारगमित प्रवचन दिनुभयो । आफ्नो प्रवचनमा वहाँले भन्नुभयो-आज धिश्वमा सबै धर्मको परीक्षा भइरहेको छ, कसैको शरणमा गएर मत्त हुन खोउनु वज्ञानिकहरू मान्दैनन् । मानवको समस्या हल गर्न मानवदादी धर्म अनुसार तयार हुनु हो जसबाट राग, द्वेष, मोह निर्मूल गर्न समर्थ होस । कर्मकाण्ड देखावटी रूपमा मात्र चलाउने नभै अर्थबोध गरी श्रद्धा र निष्ठा पूर्वक मनाउनु पर्ने, धर्ममा परम्परा तथा आधुनिकतामा समस्या भएकोले मूलभूत तथ्य जोगाइ राख्नु पर्ने प्राचीनकालदेखि नेपालमा संसारमा निर्विण प्राप्त गर्न वज्रयान बौद्धधर्म प्रचलित भएको, व्यक्तिगत जीवनमा थेरवादी, सामाजिक बीवनमा महायान अभ्यासमा वज्रयान कार्यान्वयन गर्नुपर्ने, मन्त्र काल विज्ञान, शरीर पिलेर तन्त्रयान हुने जसबाट महाराग भित्र वराग्य उत्पन्न हुन सक्ने, धर्मलाई सम्प्रदायको

रूपमा मात्रे होइन धर्मके उद्देश्य अनुरूप माने मात्र सफल हुने हुँदा धर्मको पनि मूल्यांकन हुनुपर्ने र सम्प्रदाय निरपेक्ष धर्म वास्तविक धर्म हो ।

समितिका अध्यक्ष भक्तिदास श्रेष्ठको सभापतित्वमा भएको उक्त कार्यक्रममा प्रा० आशाराम शाक्यले धर्मको सही अर्थ बोध गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने तथा आपसी समन्वय कायम गर्नुपर्ने कुरा बताउनुभयो । उक्त सुवोधानन्द महास्थविहारद्वारा पञ्चशील प्रदान गरिएको थियो ।

थाई प्रधानमन्त्री लुम्बिनीमा

थाई प्रधानमन्त्री जनरल प्रेम तिन्तुलानन्दले भगवान बुद्धको जन्मस्थल लुम्बिनीमा बुद्ध जन्मभूमि दर्शनार्थ भ्रमण गर्नुभयो । लुम्बिनीमा पुगेपछि बुद्ध जन्मभूमिको दर्शन गर्न पाउँदा अपार हर्ष र सन्तुष्ट लागेको करा बताउनु भई लुम्बिनी विकासको सराहना गर्नुभयो । उक्त अवसरमा उर्णालाई महामाया मन्दिर र विहारमा समेत लुम्बिनी धर्मोदय सभाले बुद्धका चित्रहरू उपाहार स्वरूप प्रदान गरिएको थियो ।

गुंला धर्म प्रारम्भ

यही श्रावण शुक्ल प्रतिपदादेखि नेपालको परंपरागत बौद्ध चाडको रूपमा महीना दिनसम्म पूजा आजा गरी मनाइने गुंलाधर्म प्रारम्भ भएको छ । महीना भरि नै हजारौंको संख्यामा दिनहुँ स्वयंभू स्थान गई सांस्कृतिक

बाजा सहित स्तोत्र पाठगरी बौद्ध देवस्थलहरूमा परिक्रमा गरी भक्तजनहरू भगवान् बुद्धप्रति श्रद्धा व्यक्त गर्ने गर्दछन् । यस पवित्र महीनामा डा० आचार्य भिक्षु अमृतानन्दद्वारा आनन्दबूटी विहारमा श्रावक चरित्र द्वितीय भाग व्याख्याको रूपमा प्रत्येक दिन धर्मदेशना गर्नुभएको छ ।

यूथ सेमिनार

स्थानीय सभागूहमा विभिन्न देशका १५० जना युवा प्रतिनिधिहरूले भाग लिएको Youth seminar on world religions सम्पन्न भएको छ । त्यस सेमिनारमा भागलिइरहेका प्रतिनिधिहरू समक्ष आयोजना गरेको नेपाली धर्म संस्कृतिविद्वरूपको प्रवचन कार्यक्रममा डा० आचार्य भिक्षु अमृतानन्दले भन्नुभयो - संसारले शान्ति चाहेछ तर ठूला राष्ट्रहरू विश्वविद्यालयकारी आयुधहरूको उत्पादन र निर्माणमा गौरवतापूर्ण होड चलइरहेछन् । यसरी शान्तिको नारा उल्टो अर्थमा प्रयोग भइरहेछ । शान्ति वाह्य कुरा होइन, यो त भित्री कुरा हो, अतः भित्रेकि शान्ति हुनु आवश्यक छ । नेपालको गौरवान्वित हुने दुई कुरा छन् एउटा सर्वोच्च भूमि सगरमाथा र अर्को शान्तिका नायक भगवान् बुद्धको जन्मस्थान लुम्बिनी ।

अर्को दुई प्रवक्ता डा० राम निवास पाण्डे र प्रा० आशाराम शाक्यले धर्मका विविध पक्षलाई अंगालेर धर्म शान्तिको लागि हुनुपर्ने कुरामा विस्तृत व्याख्या गर्नुभएको थियो ।

ध्यानभावना

भारतका भिक्षु प्रजादीप ध्यान भावनाको लागि नेपाल आउनुभई पाल्पाको होलन्दी विहारमा ५ महीना वसी ध्यानभावना गरी पालि अध्ययनार्थ भारतिर फर्जनुभयो । निज यहाँ रहेदा स्थानीय

बौद्ध महिला समितिवाट सेवा श्रद्धा भएको थियो । यस्तै भारतको महाराष्ट्रवाट भिक्षु कीर्तिरत्न एम० ए० पाल्पामा आउनुभई उहाँले १० दिनसम्म स्थानीय होलन्दी विहारमा विषयनाध्यानको तालीम ४० जना साधकहरूलाई प्रदान गर्नुभयो । पाल्पा महिला बौद्ध समितिकै आयोजनामा भएको उक्त तालीमको शुरू आन्द विहारमा भएको थियो ।

उपसम्पदा ग्रहण

सन् १९७६ मा श्रामणेर हुनुभएका कालिम्पोड बासी महावीर हालै नर्थ बंगाल बुद्धिष्ठ एशोसिएशनका जनरल सेकेटरी भिक्षु प्रज्ञानन्दको शिष्यभई सिलगढी उद्दकुक्षेप सीमामा ८ जना भिक्षुहरूको सञ्चाट शान्तरक्षित नामले उपसम्पदा ग्रहण गर्नु भएको छ ।

प्रबन्ध समिति गठन

हालै भूकुटी माडप स्थित बुद्ध विहारमा काठमाडौंका विशिष्ट बौद्धहरू भेलाभई भविष्यमा नेपालको बुद्धधर्म र मंस्कृति सुरक्षा गर्न एउटा पालि संस्कृति र तिव्वती भाषा पढाउने इन्स्टिच्यूट स्थापना गर्नु पर्छ भन्ने विषयमा कार्यकलाप अपनाउन एक प्रबन्ध समितिको सठन भएको छ ।

धर्म देशना

त्यैदसंघे धृगुसी नं गुमुङ्ही खुन्हु धर्म देशना सम्पन्न जुन । स्वयम्भु ज्ञानमाला भजन व भिक्षु अश्वघोषपात्रे विरतन गुण स्मरणया लिपा भिक्षु चुन्द महासशविरं धर्मदेशना यनाः धैविज्यात कि बौद्ध दृष्टिकोणं प्रतिपत्ति पूजा धैगु सक्ता सुधर आदि ज्या यायगुया नापं चित्त शुद्ध याना यकेगु न खः । भगवान् बुद्धया पालय् सुर्थनिसं धाय् पूयाः तुफि

ज्वनाः वै जक्षु पुना ज्वीमह शुद्ध याय् गुली ध्यान
मदुम्ह मिल्या वाचं न्हयथनाः पिनेजक मखु दुर्नेनिसे
हे शुद्ध ज्वीमांगु खै नं न्हयथना विज्ञात ।

नितविद्या कार्यक्रमय् भिक्षु कुमार काश्यपं
परिवार वाड्यो विदा धर्मदेशना यानाःलि गुरु-
पुम्हिया महत्व करा विज्ञात ।

प्रवज्ञा समारोह

भोंत्या मुद्दर्वन विहारय् पुण्यरत्न शाक्य तथा
धनवोचा शाक्यविनि काय् मचा वीजेन्द्र शाक्य मिल्य
कुमार काश्यर महास्वविद्या उपाध्यायत्व व बोधिसेन
स्वविरदः शाक्यविद्यव बोधिज्ञान नामं श्रामणेर दीक्षा
कपा: प्रदत्तित जून ।

उगु ब्रवनरद् लक्ष्मी असोकया घटना न्हयनाः
मिलु कुमार काश्यव यः काय् म्ह्याप्यपि वुद्धशासनय्
त्वःनेन् धैरु दुद्वर्वशा अंश पावय् ज्वीगु ज्या
यः धैविज्ञान ।

स ग्राट् ज्वोक छलेद्वै चैत्य विहार आदि दयकाः
असतान शादि चावृके विद्या: न थःत वुद्ध शास-
नया वंश पावय् नवू । निस्वार्थ परोपकार ज्वीगु
ज्ञान ब्रवार वाइनि काय् म्ह्याप्यपि वुद्धवर्मय् प्रव-
वित वाङ्कुञ्ज वक्त वुद्धवर्मया अंश पावय् ज्वीगु
धैरु खै न्हयनाः यः काय् महेन्द्र व मंदिरायात भिक्षु
मिल्युनी यानाः वक्त काय् खः ।

ज्वे हे चर्ति विज्ञाम्ह कर्मस्थानावर्यै उ सुन्दर
महास्वविद्या उपाध्यायत्वय् व भिक्षु अश्वघोषया
आचार्यविद्यव भोंत्या ध्यानकृती विद्यारय् यलया कुल पुत्रपिं
चीरोकाजी महानेत रवीन्द्र जिनेन्द्र शाक्य जानेन्द्र व भद्ररत्न
जावय मुनीन्द्र नामं श्रामिणर जूगु दु । शुगु समारोह
धर्महीति विहारय् ग्वमालय् तीमृतक जूगु विप-
स्पना ध्यान तालोम वक्तव्या गु लसताय् जूगु खः ।

अनन्त लक्षणसूत्र विषय प्रबचन

बौद्ध महिला संघया आयोजनाय् स्थानीय भृकुटी
मण्डपस्थित बुद्ध विहारय् भारतीय पण्डित जगन्नाथ
आचार्यपाले अनन्त लक्षण सूत्र विषेश प्रबचन जुल ।
भिक्षु सुवोधानन्दपाले शील प्रदान व संघया उप
सभापति नानीमैया मानन्धरं स्वागत यानाःलि शुरु
जूगु उगु प्रबचनय् आचार्यजु धैदिल— ‘बुद्ध तृष्णा
क्षयानाः बुद्ध जूगु खः । तृष्णा क्षय याय् गु सूत्र हे
अनन्त लक्षण सूत्र खः । संसारय् फुकं अस्तित्ववादी जूगु
ज्यु थ्व अनात्मवादयात सुनां धर्मकाकाइ धैगु बुद्ध
धैविज्ञान गु दु ।

अस्तित्वधैगु छुंहे मदु । सुनां छुयात वैत वहे
फल प्राप्त ज्वी । अस्तित्वया समाधान हे अनन्त
लक्षण खः । कर्म व संस्कार बनय् ज्युः अस्तित्व
दैच्चनी । अस्तित्वं यानाः हे स्थ-पर दैच्चनी अले
थन हे आत्म दैच्चनी ।

स्व-पर धैम्ह राग दृष्या समूह खः । तृष्णाया
समुदाय हे 'जि' खः । तृष्णाया मां 'आत्मा' खः”
अनगारिका संघ स्वन

यलया थैनाय च्चगु यशोधरा निम्न माध्यमिक
विद्यालय भवनय् भिक्षु बुद्धघोष महास्वविद्या अध्य-
क्षताय् च्चगु सभां बीद्धधर्म व्यवहारय् छ्यलेत
तिवः वीत मिस्तयत अप्वः जागृत याय् गु व धार्मिक
तथा बीद्धिक विकासया अतिरिक्त सामाजिक सेवाय्
नं योगदान याय् ग तातुनाः न० पु० अनगारिकात्यगु
भिक्षु महासङ्ग अनर्गत च्चनेगु यानाः अनगारिका-
तय् गु गुन, क्षमता व ज्याखै अभिवृद्धिया लागी
नेपालय् नीस्वंगु धुगुकथंया संघय् थ्व न्हापांगु खः ।
थुकी छसीकथं अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव व कोषाक्ष्य
अनगारिकापि सुशीला, माधवी कमला व अनुपमा
ल्यःगु दु । सदस्यपिमध्ये अनगारिकपि कहणा,

ब्राणशीला, सभाशीला, संधरक्षिता, उपत्वण, दान यानाः लि बहनी गिलान प्रत्यय व बुद्ध पूजा नं पारमी, अभय शोलपारमी, नेखमीपारमी, विजिता, विविता सम्पन्न जुल ।
सीलवती, आनवती व सुजातापि त्यःगु दु ।

दिवंगतया नामं सखि दां हापं

भोजपुर तक्सारय् चंगु शाक्यमुनि विहारय् जीवनमर फुगुचाःगु ग्वाहालि व सेवा यानाच्चवंम्ह श्रीमती तेजमाया उपसिका थ्वहे असारय् मत्यवं मन्त । वय्कःया काय् लालधन शाक्य व छपिन्सं दिवंगत आस्माया विरशान्ति कामनायासे आनन्दभूमि पतिकोयास १००।— तका दां हापं विया दिल ।

अनोच्चावत संखारा

स्त्रीठङ्गतक प्रत्रजित जीवन हनाः चय्ठङ्गता वैसप् श्रावण महिनाय् भिन्नु धर्मवंग स्थविर सुमङ्गल विहारय् परलोक जुथा विज्यात । वस्पोलं छुं दं सुमङ्गल विहारय् च्वनाः उगु विहारयात चतुप्रत्ययया लागी बैं छबः नं दान विया विज्यात । माता तीर्थय् नं वस्पोलया तत्वावधानय् विहार छगू दय्कल । दिवंगत भिक्षुया शान्ति सुख कामनायासे आनन्दकुटी विहारया भिक्षुसंघ व आनन्दभूमि परिवारं दुःख हन ।

धर्मचक्र दिवस महोत्सव

थ्वहेवंगु गुहुपुन्ही खुन्हु सुथः धर्मचक्र दिवसया महोत्सवकथं गणमहाविहारया उपासक उपासिकापिनि सहितं म्हति म्हर्ति बौद्ध झण्डा व्वयकाः विशरण, पंचशील, अष्टशील कयाः प्रणीताकार बुद्ध पूजा सम्पन्न यात । न्हिनय् धर्मचक्र सूत्रपाठ व धर्म देशना नापं बौद्ध परियति विद्यार्थिपिनिपाखें बुद्ध जीवनी न्यागू मंग्रोव चूताःगु सम्बन्धय् न्याम्हसिया पाखें प्रकाश

लंकाया भिक्षुपि आनन्दकुटी

भारतया बुद्धगयाय् लंका महाबोधि सोसाइटिया इन्चार्ज पूज्य वि. पञ्चाराम महास्थविर व भारतय् पालि नालन्दा विश्वविद्यालयया प्रोफेसर डा० धम्म रतन स्थविर छुं दिनया लागी आनन्दकुटी विहारय् च्वना विज्याःगु दु ।

धर्म देशना

नेपाला परम्परागत धार्मिक पर्वकथं धर्म हनीगु गुंला लछि यंकं तेबाहा नछेँगल्ली भाजु रत्न सुमङ्गलपाखें धर्मदेशना जुथा चंगु दु । वंगु लाय् अँवाहाया मञ्जूश्रीनक महाविहारय नं वस्पोलपाखें थुकथ है लछि यंकं बौद्ध धर्म देशना जूगु खः ।

गणमहाविरया वार्षिकोत्सव

सकसिगुं श्रद्धा व ग्वाहालिकथं जीर्णेद्वार जूगु गणमहाविरया नींदं कंगु वार्षिकोत्सव सम्पन्न जुल । ज्ञानमाला भजन, अस्थि धातु दर्शन, पंचशील प्रार्थना सहितं बुद्धपूजा जुल । धर्म देशना याना विज्यापि भिक्षु संघपि व अनगारिका व उपासक उपासिक पित हर्षरत्न व सानुरत्न स्थानितिपिनिपाखें भेजन व जलपान प्रदान जुल । भिक्षु सुवोधामन्दया सभापतित्वय जूगु उगु सभाय् भवनलाल, कनकमान, भक्तिदास व इच्छाहर्षपिनिपाखें बुद्धधर्म सम्बन्धित्वन्तु प्रस्तुत जुल ।